

ES Traveller

Eesti reisiajakiri • 3/2012 • juuni-juuli • hind 3 € • ilmub 6 korda aastas

444
EESTI
VABARIIK

Sinu sõber

Eesti

9 771736 002002

ISSN 1736-0021

HOPPET on tagasi kodus **KURESSAARE** kuursaal **POOD** Pätsu ajast
PEREDELE seitse avastust **EESTI** fotole **TALLINN** pole ikka valmis
KALAL merel ja paadiga **PRANGLI** idüll Läänemeresel **PURILENNUK**
ja vabadus **PÄRNU** kümme kohta **AASIA** Eesti spaades **EXTAR 48**

A photograph of a modern, two-story house with horizontal wood siding and large windows. In the foreground, there are tall, golden-brown grasses and a concrete driveway. The rear right portion of a dark brown Audi A6 allroad quattro is visible on the right side of the frame. The text "Uus Audi A6 allroad quattro on kohal." is overlaid in white, bold, sans-serif font in the center of the image.

Uus Audi A6 allroad quattro on kohal.

Audi Tallinn Paldiski mnt 100a **Telefon:** 611 2000 **E-mail:** tallinn@audi.ee

Audi Kuressaare Tallinna tn 61a **Telefon:** 453 0100 **E-mail:** kuressaare@audi.ee

Audi Pärnu Tallinna mnt 87e **Telefon:** 444 7130 **E-mail:** parnu@audi.ee

Audi A6 allroad 3.0TDI q Aut (180 kW/245 hj);
keskmine kütusekulu 6,3 l/100 km; keskmine CO₂ emissioon: 165 g/km.

Audi
Vorsprung durch Technik

Millest seekord?

20

14

32

48

52

14 **Tutvume**

Vanim Eestis ehitatud ja tänaseni merd sõitev purjelaev on lõpuks kodumaale tagasi jõudnud. Taas avatud Kuressaare kuursaal ja Pätsumare küllapood Rocca al Mare vabaõhumuuseumis.

20 **Sõber Eestimaa**

Hele-Mai Alamaa seitse soovitus, kuhu kodumaal koos perega sel suvel minna.

28 **Pildista Eestimaa suve**

Fotograaf Kaupo Kikkas jagab inspiratsiooni maailma kauneima suve jäädvustamiseks.

32 **Mis linn see on?**

Karl-Kristjan Nigesen ja Alari Rammo kaevavad oma kodulinna uut ja vana.

38 **Ilusa ja intelligentse inimese toit**

Silvia Pärmann luges, et räime söömine teeb ilusaks ja targaks, ning üritas neid püüdma minna.

42 **Prangli, peidetud aare**

Pranglil on Karl-Kristjan Nigese elus eriline koht. Tänavune külastus kohtub mälopiltidega.

48 **Vabana maa kohal**

Fotograaf Kaido Haagen käis sukeldumise asemel seekord purilennukil.

52 **Parim Pärnus**

Silvia Pärmann reastab seekord oma kunagise kodulinna soovitusi.

56 **Aasia jetlag'ita**

Silvia jõudis lisaks Pärnule ka mitu Eesti spaad läbi käia, et Aasia lennupileti raha kokku hoida.

62 **Eesti seiklussportides**

Muljeid Eesti seiklusspordi olümpialt EXTAR 48h, järgmine toimub 2013. aasta mais.

Tee soodne reisikindlustus
www.salva.ee või reisibüroos

Kiri emale

Viimati Tüiril vanemaid külastades kuulsin neid vaidlemas, kuhu suvel minna. Ema läheks nädalaks viimsetehkehinnaga Korfule või Apuuliasse, isa ohkas vaid: "Sa tead küll, mida ma suvel välismaale minekust arvan." Isal pole muidu hea reisu vastu midagi, isegi tavaliselt hinnatundliku virisejana on ta näiteks avastanud kõik-hinna-sees võlud – saab baaris piiramatult juua (mitte et ta palju jook, aga hea teadagi, et saab) ja mõnes hotellis on lausa tenniseväljak prii!

Suvepuhkus on aga isale midagi muud – siingi ju soe, sõidad Pärnu taha plaazile, ööbid sõprade suvilas, nokitsed remonti teha, kütad sauna, vaatad sporti ja loed ehk lõpuks Churchillil eluloo läbi. Ema ei hooli aga teadmisestki, et lõunamaal võib ju ka sel säästunädalal sama jahe ja vihmane või hoopis põrgukuum olla – seal tundub ikka parem. Lisaks toimuvad paljud reisid vaid suvehooajal ning kevadel ja sügisel on ilmad veel kahtlasemad või ei saa töölt vabaks.

Mida aga mu vanemad ei kaalugi, on võtta emb-kumb oma autodest, millega nad tööle ja Tallinnas ostlemas (loe: ema traavib midagi ostmata poodides, isa lahendab autos ristsõnu) ning poegadel külas käivad, ja sõita läände või lõunasse, kirdesse või kakku, selmet lennata kolmandat korda Kreekasse või neljandat Kanaaridele.

Neile tundub suisa, et Eestisse jäetud raha eest saab vähem kui võõrsil. Seal läheb iga kulutus asja ette, siin aga tundub kodust paari tunni kaugusel öömaja eest maksmine puhas raisk. Õlu on kah baaris kallim, eurorahadega ehitatud atraktsioonid maksavad röögatud 5–10 eurot, peenemad toiduportsud on väikesed ning kaua sa vohmid neid maapubide stammšnitsleid ja friikartuleid kurgi-tomatiga, kaunistuseks petersellileht ja nägusas väändes apelsiniviil.

See viimane on tõega võigas, aga tuleb lihtsalt hoolikamalt otsida. Minna mitte teeäärse toidu, muusika ja teenindusega baari, vaid otsida tore taluke, kus lõpuks roogade retseptegi kaasa küsid. Mitte ahhetada vast remonditud möisate hindade üle, vaid leida taas üks hästi tilluke koht, kus lõhnab lammaste järele, ja ärgata kuke peale nagu kunagi sugulastel külas käies. Või küsida perenaiselt, millal merelt värsket kala tuleb, ja see lihtsalt ära oodata. Ümbruskonnas on kindlasti mitme päeva jagu uudistamist.

Ema, tõesti, juba oma autoga liikumine on luksus, mida sa valmisreisil iial lubada ei raatsi, millega saad aga siin iga pruuni viida peale ära keerata ja seda loodustki vaadata, mille eest sa ainsana nõus oled Eestis maksma. Või noh, mis on tasuta.

Pean tunnistama, et olen oma vanemate laps – kui ma üheksandat aastat reisiajakirja ja selle kodumaist juuninumbrit ei toimetaks, poleks minagi näinud pooltki Eestis ega oma kodulinna Tallinnas. Ent karma on korrigeeritav ja raha Eestis kulutamine on majanduse toetamine, mitte raiskamine.

Nii et, ema, loe see ajakiri läbi ja osta tuusik Eestisse (kui isal vutt läbi saab), nädalaks!

ALARI RAMMO

KAANEFOTO Hele-Mai Alamaa, Pere ja Kodu

ESTraveller

Eesti reisiajakiri, ilmub alates 2000. aastast.

Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

VÄLJAANDJA Criterum VMG OÜ
SISU Alari Rammo, alari@criterum.ee
VORM Karl-Kristjan Nigesen
KEEL Katrin Kern
KAARDID Helle-Mai Pedastsaar
RISTSÕNA GH Press

REKLAAM Nordicom, 5666 7770
 reklaam@nordicom.ee

Trükk Printall, trükiarv 13 200

Väljaandja, toimetajate ja autorite vastutus piiratud. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Väljaandja ei vastuta teenusepakkujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms.

Internetis www.issuu.com/estraveller

EESTI KÕIGE ILUSAMAD KARDINAD

Suurim aknakatete valik Eestis

 SUNOREK
AKNAKATETED

SUNOREK / TANK SALONGID:

TALLINN Liivalaia 40, Mustamäe tee 5; **TARTU** Sõbra 54 (Turu Ärimaja); **PÄRNU** Pikk 11 (De Lange Ärikeskus); **VILJANDI** Leola 53 (Home Gallery); **RAKVERE** Rakvere vald Tõrremäe (Põhjakeskus); **JÕHVI** Narva mnt 141A (Kaspar Keskus); **KURESSAARE** Tallinna mnt 30; **PROJEKTIMÜÜK:** Pärnu mnt 130, Tallinn

www.sunorek.ee

Suveöö unenäod pukkтуulik

Kui paljud meist saavad öelda, et on veetnud öö tuulik? Saaremaal Sõrve säärel Ohessaare pangaga vahetus läheduses saate seda nüüd teha. Mererannast saja meetri kaugusel asub ainulaadset elamusmajutust pakkuv pukkтуulik, kus veedetud ööd jäävad kindlasti pikaks ajaks meelde.

Külastajate käsutuses on kogu tuulik – teisel korrusel paikneb magamistuba kahele, esimesel korrusel aga ödus ruum, kus pikutada diivanil või süüa hommikueinet. Esimesele korrusele saab lisada kaks kohta lastele. Tuuliku läheduses asub suvekohvik, kus pakutakse kohapeal küpsetatud pagaritooted, kooke, koduleiba, suitsukala Sõrve kalurilt ning Pihtla koduõlut.

Rohkem infot vaata www.saaremaatuulik.ee või küsi oma reisikonsultandilt.

Ometi Pärnust Ruhnule

Mäletate sellist saart ikka? Käinud olete? Võiks ju. Juunist ei pea Ruhnule ka Saaremaa kaudu Roomassaarest reisima, vaid käivitus uus laevaliin, kodusadamaga Pärnus. Vedajaks on Väinamere Liinid ja aluseks on uus just Ruhnu teenindamiseks ehitatud kiirkatamaraan Runö. Selle salongi mahub 60 inimest ja kaubatekile kuni viis tonni kaupa ja kohalikele kuni kaks sõiduautot. Sõit kestab pisut üle kolme tunni ja nädalas tehakse viis otsa, ehk kaks korda rohkem kui Roomassaarest. Muide, Ruhnu sadamal on nimi ka ja väga nummi – Ringsu!

Vaata lähemalt www.tuulelaevad.ee.

Kõue mõis

Veel üks ödus mõis Tallinna külje all

Pärast kaks aastat kestnud renoveerimistöid avas ukseid Tallinnast poole tunni kaugusel asuv ajalooline Triigi ehk Kõue mõisakompleks. Tegu on tõesti pika ajalooga paigaga: mõisa peahoone keldrid on dateeritud 14.–15. sajandi vahele, pärast seda aga on mõisakompleksile umbes iga saja aasta järel midagi juurde ehitatud. Seetõttu on peahoone pehmelts öeldes eklektiline, millele on vinti peale keeranud pööranne sisekujundaja. Aga on, mida vaadata.

Keskageesne võlvkeldris asub veinikelder, mis varustab peahoone esimese korruse restorani Kaheksa Jalga, mille kokkadeks

on Artur Ovchinnikov ja Vladimir Upeniek. Peahoonest leiab eest galeriid, salongid ja ruumika ballisaali, samuti kümme luksuslikku ja väga erilmelist külalistetuba.

Kompleksi kuulub ka tall-tõllakuur üheksa ruumika rõduga stuudiotoa, kahe multifunktsionaalse stuudio ning sisebasseini saunaga. Lisaks tallihoones paiknev kontserdisaal, väiksematele seltskondadele paslik teemaja ning 15 hektaril laiuv mõisapark õuna- ja ürdiaia ning tiikidega. Ja see pole veel kõik, mitmeid sümfaatseid avalikke funktsioone on kultuurilembesele Kõuele veel lisandumas.

Vaata www.kau.ee.

Põltsamaa veinikelder avas suvehooaja

Põltsamaa lossihoovis avas suvise külalistuhooaja veinikelder, kus saab tutvuda veinide ja toiduvalmistamise ajalooga aastast 1920. Toidumuseumi poolel saab muu hulgas teada, kuidas 1920ndatel Põltsamaa tehases kohvi valmistati ning millised konservid olid Leonid Brežnevi isiklikud lemmikud. Taasnägemise rõõmu pakuvad Põltsamaa õunamarmelaad ja Kosmose tuubiekstrakt.

Tänavu on saanud täiendust kosmonautide tuubitoodete riiv – möödunud sügisel Põltsamaad külastanud legendaarsed Aleksei Leonov ja Georgi Gretško töid Eestimaale kaasa tänapäeva kosmonautide toiduaineid.

Veinidest on võimalik näha tehase algusepäevil valmistatud, nagu Madeira, Kirikuvein, Parfait, ning mekkida kogu

tänast tootevalikut, sh kauplustes juba läbimüüdud eestimaistest mustsõstardest valmistatud aastakäiguveini Tõmmu 2002 ning Eesti parimaks alkoholseks joogiks tunnistatud Tõmmu 2003.

Toidumuseum on avatud esmaspäevast pühapäevani kell 10–19 Põltsamaa lossihoovis.

Põltsamaa FELIX

UUED "Silmaringi" reisijuhid

Ütleme päris ausalt, et me pole neid ise veel lugenu, üks pole veel ilmunudki, aga sarja taset teades julgeme juba soovitada. Esiteks on Koolibri ilmutanud "DK Silmaringi" reisijuhi Rootsi, mille 360 eestikeelset lehekülge võib tõhusaks abiks olla juba tänava suvel vähe pikemal tuuril kui väsitav kruusi ja Stockholmi kesklinnas uitamine. Ilmumas on tänava veel teinegi tuuritamistugi, vaikselt populaarsust koguvast, kuigi igaveseks ebastabiilsest kandist, mis hõlmab enam-vähem olulisemat Jeesuse kodukammarast: Iisraeli, Petrat ja Siinai.

Elulaadikeskus Alutaguse metsade vahel

Kolme maakonna piiril Alutaguse metsade vahel asub Avinurme küla, kus tegutseb üks isemoodi elulaadikeskus. Avinurme on puidutöömeistrite ja käsitöölise kants ning seda pärimust keskuses külalistele edasi antaksegi – õpitubade ja isetegemise kaudu.

Viimaseid korraldatakse tavaliselt gruppidele ja ettetellimisel, keskes võib muu hulgas puupärleid maalida või laastukorvi meisterdada, trühvleid teha või maheleiba küpsetada. Käsitöökauplusest saad kohalike meistrite töid ka kaasa osta: laastukorve, ehteid, linaseid tooteid, heelegdatud lambikatteid ja linikuid ning palju muud.

Omapäi minejatele on Avinurme elulaadikeskuses avatud põnev muuseum, mis

annab ülevaate piirkonna asustus- ja kultuuriloost ning rahva koduarmastusest. Viis eurot maksva perepileti juurde kuulub alati ka meisterdustöö lastele. Soovijatele tehakse ekskursioone ümbruskonnas.

Eriliseks teevad elulaadikeskuse mahetoit ja piirkonnale iseloomulik menüü: mahejäätis, maheleib, värsked ürdisaiad ja mõnus tee või vitamiinirikas astelpajumahl. Korraldada saab ka pidulaudu ja sööminguid ulukilihast kuni Peipsist püütud kalani välja. Roogi valmistatakse nii, nagu vanaemad seda alati teinud on, värsket kohvi lõhn heljub alati õhus, suvel on avatud terrassikohvik.

Rohkem infot küsi www.elulaadikeskus.ee või oma reisikonsultandilt.

Estlander eesti köögikunsti sõpradele

Olde Hansa on avanud uue, traditsioonilist eesti köögikunsti austava restorani Estlander. Tegu on läbinisti eestiliku toitu pakkuva söögikohaga, kus ehe ja mahe kohalik tooraine, elava tule peal mooritud toidud, ülisõbralik teenijapere ja „vana hea rootsi aja“ õhkkond teevad õnnelikuks nii eestlaste kui ka võõramaalt tulnud külaliste kohud ja hinged. Roogade valmistamisel kasutavad kokkmeistrid ka 17. sajandi uudisvilja kartulit.

Söömingusaale on uues restoranis kokku kolm: 28 kohaga suurem ja 16 kohaga väiksem saal soklikorruusel ning esimese korruse Diele saal, mis sobib seltskondadele alates 40 külalisest. Estlander asub Olde Hansa maja kõrval, Vanaturu kael 3, Tallinn.

TAEVASED SÕNUMID

AIR BALTIC teatas suvel käivituvast Seatbuddy teenusest, mis laseb valida istekoha sarnaste huvide ja reisieelistustega lennukaaslase kõrval. Või siis teise endasuguse, kes kõige rohkem tahab, et teda rahule jäetakse.

ESTONIAN AIR avas juuni alul hooajalise liini Tallinna ja Venezia vahel. Lennud toimuvad teisipäeviti ja laupäeviti 1. septembrini.

Kodumaise õhu teine uudis on uuesti teenusest, mis võimaldab teenustasu eest lennupileti 48 tunniks ootele panna ja Facebookiga ühendatult sõpradega oma plaani jagada ja kamp kokku ajada.

TALLINNA LENNUJAAM teatab jätkuvalt uutest ja uutest rekorditest, nii et kuni reisijate arv muudkui kasvab ja Ülemiste ristmiku läbimine üha ennustamatumaks muutub, olgu veel kord korratud vajadus varem vaksali poole teele asuda.

Ka lende tasub veel aegsamalt plaanida, kuna Estonian Air karmistas väljaostutingimusi, millega tuhandendal tunnil ärgates ei ole mingit võimalust enam väga soodsalt lennata. Eks see käis ennagi nii, või kes sest üldse kunagi aru sai.

BERLIIN julgeb tänava ilmselt oma uut lennujaama mainida veel vähem kui sõda, aga Viinis avati juunist Austrian Star Alliance'i uus terminal, nii et ärge ehmuge, kui satute uude maailma.

Gabriela Livimägi

Vanemuise biitlid

Suveteatrid

Tunnistame, pealkiri ise hirmutab juba ja ega täie kindlusega ei julge midagi soovitada ka tänavu. Rahvusromantikutele etendatakse muidu taas **RAKVERES** "Noor Eestit" ja Saueaugul "Tasandikkude helinaid" (see viimane on isegi päris hea!) ning **NARGENIL** tuleb Omari küünis uus tükik "Naissaare Wabariigi referendum", aga selle Lennuki teksti võib Toompere muidugi jälle umbluuk lavastada. Vähemalt näeb saart.

Augustis näidatakse eksootilisel **KUKRUSEL** ka sel suvel "Vabrikutüdrukuid", mis läks mullu päris paljudele peale. Uutest lavastustest tuleb Tõstamaa mõisas R.A.A.A.M-i "Surm, sünd ja laulatus", Emajõe Suveteatritilt "Undiin", Ugalalt Olustveres "Ööhaigur" ning Rakverelt kusagil padrikus "Hullumaja suvepäevad Vaino Vahingu ainetel".

Turvalisem on proovida festivale, midagi sealt ikka meeldib. Nagu allpool mainitud, tuleb **RAKVERES** Baltoscandal, Pärnus 16.–18. augustini taas ühemeheteatريفestival Monomaffia, septembri alguses Tartus iga-aastane draamafestival.

Õuel ja tanumal

Eelkõige naabritele ja koduasumile suunatud tänavafestivalid, avatud hooivid jms koguvad populaarsust üle Eesti ja eriliseks teeb nad see, et korraldajad ja publik on samad, mitte managerid ja promootorid. Tänavusel esimesel suvelisel päeval toimus sarnane juba **KALAMAJAS**, kuuendat aastat täituvad **KÄRDLA** tänavad 4. augustil saia- ja kohvilõhnaga, kui üle linna sätitakse üles mituteist ühekordset kohvikut. 21. ning 28. juulil avavad üle Eesti 30 kaunist ja tegusat küla oma väravad, et tutvustada tegemisi ja jagada maaelu võluisid. 11. augustil toimub kolmandat korda **PÄRNU** tänavafestivalist arenenud kunstide öö "Augustiunetus" ja loodetavasti septembris taas Uue Maa maailma tänavafestival pealinnas. Igat sorti esinemised ja kirbuturud käivad kõikjal asja juurde.

Vaata lisa www.kohvikutepäev.ee, www.kylad.ee ja www.augustiunetus.ee.

Bigitta festival

Bigitta festival

Alair Reinmo

Kärdla kohvikutepäev

Hubased festivalid

Festivalid ei ole igaühele, eriti need, kus tuleb telkida, sääski tappa, taluda ööpäev läbi ringi kakerdavaid ja mölisevaid isikuid, tolmus või vees istuda ja iga päev sama vorsti järada. Aga leidub ka teistsuguseid, vähe hubasemaid, kus pole nii palju rahvast, kakerdama kiputakse alles hilisõhtul ja üldse on kuidagi kodusem. Üks niisugune, Sõru Jazz, on tänavu juba lõppenud, ees ootavad aga näiteks tulevikumuusika festival Juu Jääd 4.–8. juulini **MUHUMAAL**, samal ajal toimub Rakveres teatrifestival Baltoscandal, siin varemgi kiidetud Schilling **KILINGI-NÕMMEL**, Viru Folk 10.–12. augustini **KÄSMUS**, Leigo Järvemuusika 3.–4. augustil **VALGAMAAL**, **SAAREMAA** ooperipäevad 16.–22. juulini, Järvi suvefestival 26.07–2.08 **PÄRNU**s ja Bigitta festival 11.–14. ja 17.–20. augustini **PIRITA** kloostri, mille kohta Marko Reikop ütles, et see on nii kuradi kallid, aga no minemata ei saa kunagi jätta!

On ju festival ikkagi ürituse vorm, kus saab soodsamalt ja kiiremini hulga erinevaid elamusi, ehkki need tuleb ka kiiremini ära seedida.

Tallinna Merepäevad

Lennusadam on Merepäevade fookuspunkt

Varasemast on jäänud millegipärast mulje, et selle pealkirja all toimub kusagil koostas plastpaatide mess ja väike regatike, aga vähemalt mitmendat aastat on merepäevad täiemahulise ja päris ägeda programmiga, mis püüab igati merele pühenduda. Nagu iga mantrat tuleb ka "avame linna merele" lausuda sada tuhat korda, enne kui midagi muutuma hakkab. Nüüd on hakanud – Tallinna Sadam pingutab kõvasti, et neil ka päris elu toimuks, Lennusadam asub lisaks angaaridele jalga mürdmata lausa poole kaini, Peetri sadam Noblessneris saab vähemasti merepäevade ajaks omale trepikese kultuurikilomeetriit ja otsetee Kalamaja pargist ning Lennusadamast, et ei peaks enam ekslema "Kopli kaudu".

Merepäevad algavad tänavu 13. juulil ja mitmeid atraksioone, nagu **VESILENNUKID** ja **KALJAS HOPPET**, mainime ka mujal selles ajakirjanumbris. Kultuuriprogramm läheb selgelt kindla peale välja, tuues lavale **VAIKO EPLIKU, JAREK KASARI, JAAN PEHKI, LENNA KUURMAA, MARTEN KUNINGA, HU?, SOFIA RUBINA, POLITSEI- JA PIIRIVALVEORKESTRI** koos etnopundiga **RO:TORO, AUGUST HUNTI, MARI KALKUNI** päikesetõusukontsertidega kuunari pardal ning lõpukontserdiks 15. juulil hulga tuntud jatsutüdrukuid. Kellele nii popvärk peale ei lähe, saavad ka mitu sahmakat Untsakaid ja Väikeste Löötspillide Ühingu.

Aga merel toimuvast ka: 14. juulil lõpeb Pirital 55. **MUHU VÄINA REGATT**, Noblessneris

toimub **TALLINN RACE'1 REGATT** Optimistidest ulmekiirete 49er'iteni ning näeb isegi veel väledamat katamaraani F18 (arendavad kiirust 20-30 sõlme, millega jõuaks purje all Helsingisse teoreetiliselt kiiremini kui ühegi reisilaevaga!). Paraku saab seda ägedust tunda vaid ise trapetsis kallutades.

Külastajad pääsevad siiski ka merele, lisaks pikematele lahesõitudele saab ometi veetakso kasutada, ühest sadamast teise ja kolmandasse pääseb kahe euro eest, väljumised vastavalt täitumisele. Lisaks pakutakse võimalusi sõita robinsonidel (mis need ka pole), haabjatel ja batuutidega ning astuda kai ääres paljude olulisemate Eesti aluste pardale.

Vaata programmi www.tallinnamerpeevad.ee.

Yuri Arcus | Dreamstime.com

Kontserdituurid

Nagu igal suvel tuurib mööda Eestit muusikuid absoluutselt igale maitsele. **LENNA KUURMAA** ja **MÄRT AVANDI** koos puhkpillikviintetiga liiguvad kavaga "Õo valge on õnn", mis koosneb eranditult kõige ilusamate kodumaistest lugudest üldse, väikeseks kirsiks Märdi esitatav "Rapuntsel". **KOLM MALTIST** esinevad kavaga "Muusika ühendab me käed", Corelli veab kontserdisarja mõisates, **JÄÄÄÄR** muidu kaunites kohtades, **MARIA LISTRA** lõõritab **JASSI ZAHAROVIGA** Eesti kirikutes, tüdrukuid ja segaduses poisse hullutab **KOIT TOOME** koos ja ilma Getter Jaanita, armastusehuvilistele esinevad **HEDVIG HANSON** ja **ANDRE MAAKER** ja loomulikult ei saa unustada **MEIE MEHE** juubelitouri, mis on kindlasti jälle viimane. Sama pikka karjääri tähistab oma tuuriga ka eakamate iidol **TOOMAS ANNI** koos Toivo Nikopensiuse, Sirje ja Rein Kure ja paljude teistega.

Puulaevaselts Vikan

Suveniiriks paat

Veebruarikuusel Helsingi paadimessil oli üks koht, kus sõnapaar *nätti vene* kõlas eriti sageli – messihalli olid üles rivistatud Haapsalus valmistatud traditsioonilised Eesti puupaadid. Tõrvalõhnalised ja nii eedad, et samas eksponeeritud peened mootorjahid mõjusid imelike plastist mänguasjadena. Lihavõtete aegu Soomes traditsiooniliste roogade ja talueluga tutvudes kuulsime meid võõrustanud pererahvalt, et nende tuttav olla ära ostnud messi kõige kaunima paadi. Loomulikult oli selleks Haapsalu meistrite valmistatud Pakri päritolu lotsk.

Haapsalus saab puupaadivalmistamist kaeda ja endalegi veesõiduki tellida. Killukese ehedat Eestit, näiteks sellesama lotski, Noarootsi ruuba või Matsalu lootsiku.

Paate valmistav Puulaevaselts Vikan (seesama, kes on ka kaljas Hoppeti reeder) võtab teid lahkelt vastu näiteks augustis, enne kipub neil puhkus olema.

Helistage mõned päevad varem Jussile telefonil 527 9641 ja leppige kohtumine kokku, näete ajaloolisi paate, mille valmistamine on põnevam kui enamik muuseumi Eestis.

Karl-Kristjan Nigesen

Vanausuliste köögipoleel

Varvara Gourmet on esmapilgul napakas kaubamärk. Mismõttes vanausulised ja gurmeed? Proovid sigurimett ja saad aru – oo, milline peen maitse ja samas nii lihtne. Lõikad viilu sigurileiba ja adud, et siinsamas meie kõrval on säilinud üks sootuks eriline toidukultuur. Vanausuliste juurde koju sa tavaliselt ei satu – traditsioonilised reeglid, millest nad kinni peavad, on valdavalt ikka veel nii jäigad, et juhukülaline selle rahva isiklikku ruumi ei mahu.

Õnneks peab isapoolsete staroveri-juurtega Veronika Kookmaa Kasepää valla Tiheda külas samovari- ja vanausuliste muuseumi. Ja mitte ainult. Esivanemate retseptide põhjal on valminud ports kulinarseid suveniire, mis võimaldavad osa saada millestki uuest (ehk siis teisipidi jälle vanast) ja põnevast.

Varvara Gourmet'l on ka põnev teevalik, iga sort kandmas mõne Veronika esivanema nime, kelle mälestusest segu inspiratsiooni on saanud. Miks teed? Üks vanausuliste kuulsamaid tooteid on suhkur, õigemini kõvapoolesem koorekomm, mida magustamata musta tee kõrvale hammustatakse. Seda kooslust lihtsalt peab proovima.

Vaata lisaks www.facebook.com/Samovarid

Parim kindlustus suvisteks reiseks!

1,85 €/päev
Ainult EMT
klientidele

Tekst ja pilt **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

Vanim Eestis ehitatud ja tänaseni merd sõitev purjelaev on lõpuks kodumaale tagasi jõudnud, olles tõenäoliselt eakaim talent, kes iial tagasi pöördub.

Kaunitar saabus

Kaljas Hoppeti ehitusega tehti algust Spithami külas 1925. aastal. Juba aasta hiljem pääses rannarootsi meistri Mattias Schönbergi ehitatud laev merele ning tegi oma esimese reisi kartulilastiga Rootsi. 1928. aastal vahetas laev omanikke ning kodusadamaks sai Porvoo Soomes. Kodud põhjanaabrite juures vahetusid alatasa, viimaseks tõiseks neist jäi Ahvenamaa.

Kaljaste tõine elu Läänemerel sai paraku otsa ning veel napilt fertiilses eas kaunitar müüdi 1965. aastal Stockholmi lõbusõidulaevaks. 1982. aastaks oli väärrikasse ikka jõudnud rannarootslanna tervis üsna läbi, alustada tuli renoveerimistöodega, mis laeva paraku lõpuni päästa ei suutnud.

2005. aastal võtsid vanad mehed Soomest daami intensiivravile ning vahetusse läksid kõik elutähtsad organid. Hoppetist sai taas noor tütar-

laps, ent heade arstide enda tervis vedas alt.

2011. aastal loovutati laev Haapsallu Puulaevaltselts Vikanile lootuses, et ammusel kodumaal saab alus särtsu sisse, ja nii ka läks. Tänavu kevadel kolis Hoppet taas juba tuttavale Ahvenamaale, et sealse parima meistri Allan Palmeri käe all taglas (mastid, otsad, spriidid ja poomid) peale saada.

Nüüd võis lõpuks ometi taas purjed heisata ning 9. juunil 2012 asus kaunitar vana hea kodumaa poole teele. Roolis oli jõudumööda merekaru Mart Saarsoo ning nii, nagu siin pildil näha, see teekond kulgeski – esialgu ettevaatlikult, ilma ülemiste purjede topsliteta, ent siiski tõtakalt kodu poole.

Juba sel suvel saab ka Hoppeti sisemus lõpuni valmis ja siis pääsevad tõenäoliselt ka mitu Estravelleri lugejat proovima, kuidas ja millises tempos see reisimine vanasti käis.

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESIN**

Lau külapood Vabaõhumuuseumis: **nagu vanasti ...**

Rocca al Mare vabaõhumuuseumis äsja avatud Lau külapood on päris kindlasti üks vabariigi õdusamaid ostlemiskohti. Poe 30ndate aastate meeleolu on veatu, riuliserval ootavad ostjat ajastukohased kleidi- ja kuuetekstiilid, lapsi meelitavad klaaskommid on just sellised nagu nende vaarisade aegu.

Taluperemees leiab poest endale vajalikud aknahinged, haagid ning muudki rauakaubad käepäraste tööriistadeni välja. Loomulikult ka väikese õlle (või veini), millega tõsine kordaläinud tööpäev lõpetada.

Proudad saavad siit aiamaa sättimiseks tsinkplekist kastekannu ning kõpla versioonist aastast ca 1932, mis on läbi proovitud ja funktsionaalsem kui enamik tänapäevaseid analooge. Poe söögiriistade ja lauanõude valik ajab pöördesse linnasaksagi.

Muuseumirahvas on osanud kokku panna väga usutava kaubavaliku, mille kohalesaamiseks on vististi kasutatud ajamasinat. Poes maksma asudes tundub isegi natuke üllatav, et kliendilt ei nõuta Pätsu-aegseid rahatahti, moodne kaarditerminal on täiesti olemas.

Pärnu ja Haapsalu kuursaalide kõrval on taas avatud ka Kuressaare oma, mis aegade jooksul on olnud nii ladu, kitsarööpmelise raudtee jaamahoone kui kortermaja - nüüd aga jälle külalistemaja ning restoran, kus *chef de cuisine* Toomas Leedu pakub suvist vabadust ja värvikust.

Harv külaline: tuulehaugi lühikesel püügihooajal saabub päeva saagi nime all lauda tihti kena usjas elukas, saba pikaks nokaks veninud lõugade vahele torgatud.

Tekst ja pildid **SILVIA PÄRMANN, Diivan**

Kuressaare Kuursaal: **kala ja kino!**

Kui on torm, siis tuleb kliendil muidugi aru saada, et elada tuleb natuke aega nii, et päeva kalasaaki menüüs ei ole – alternatiiv oleks elada kalata, kuni järgmine põlvkond kalureid peale kasvab,” on äsja avatud Kuressaare Kuursaali restorani Ku-Kuu peakokk Toomas Leedu kohaliku toidu pakkumise kohta üldjoontes optimistlik.

Juba talvel saatis ta Muhumaale Jõe tallu pika nimekirja ürtidest ja lilledest, mida tal restorani jaoks suvel vaja läheb, ning broneeris Ku-Kuu tarvis pea kõigi Saaremaa mahelammaste maksad. Ainult veiselihaga ei läinud õnneks, rikkad türklaste ostsid tal nina alt Saaremaa karjamaad tühjaks.

1888. aasta kevadel Kuressaare linna supluskomitee eestvedamisel ehitatud koht on juba geenidelt pisut peenem, kui saare köök olla saab. See lööb välja ka menüüs, kus kõrvuti kohalike kaladega seisavad pardi-*confit*, Niçoise'i salat ja grillitud baklažaan Napoleoni.

Välismaiste teatritruppide asemel on kuursaali laval nüüd siiski rohkem Eesti lauljaid ja juulis-augustis muutub pargipoolne terrass Kuukinoks.

Muuseas, ühe suure filmirolli on teinud ka kuursaal ise, just siin on üles võetud filmi “Need vanad armastuskirjad” kaadrid, milles Rain Simmul ja Kärt Tomingas “Muinaslugu muusikas” laulavad.

Kui õhtul täis kõhuga helendava ekraani ees istudes uni peaks peale tulema, pole õnneks vaja kaugele minna, kõigest trepist üles.

Kuursaali katuse all on seitse veel värske värvi järele lõhnavat külalistetuba, kus peagi puhkajad ka ise maalritööd saavad teha. Mitte siis ehitusmeeste tehtud lihvides – plaan on tubadesse panna molbertid, et oleks võimalus päeval söödud kalad või aknast päikesetõusuvalguses lossile avanev vaade lõuendile maalida.

Kaunist päikesetõusu ei maga kuursaalis keegi kohe kindlasti maha, linnud maja ümber pargis hoolitsevad varajase äratuse eest seda palumatagi..

Õo Kuursaali külalistetoas maksab alatest 75 eurost väiksemas kaheses toas 165 euronni kõrghooajal juulis kuni neli inimest mahutavas numbris. Wifi, hommikusöök ja vali linnulaul tulevad tasuta.

www.kuressaarekuursaal.ee

Ärgake, Baltimaad!

Lehmalüps Läti maamõisas

Võime kihla vedada, et sa pole iial käinud üheski Läti maamõisas. Tutvustame sulle Berghofi, äsja renoveeritud piimamõisa Kurzeme metsade ja niitude vahel. Varem saksa parunile von Medemile kuulunud mõisakompleksis valitseb veidi prantslaslik aura, mistõttu sobib see eriti hästi neile, kes armastavad kõike nooblit ja peent.

Kahe inimese puhkusepakett Berghofis maksab 139 eurot, mis sisaldab ühe öö majutust ja mõisa tutvustavat meelelahutusprogrammi. Sinna kuuluvad näiteks potivalmistamine kohalikus keraamikatöökodas, shiitake-seente tutvustus ning giidiga tuur piimamuseumis, kus õpitakse muuhulgas ka lehma lüpsma ja võid valmistama. Aja aitavad maha võtta hoolitsused Milk SPA salongis – piimavannid täiskasvanutele ja vahuvann väikestele.

Berghofi piimamõis asub Riia ja Liepaja vahel, Liepajast 70 km kaugusel. Pakkumine kehtib kuni 30.09.2012.

Nostalgialaks Palangas Brežnevi villas

Palanga on eestimaalastele hästi tuntud koht. Tänu valgele liivarannale, uhkele sadamakaile, laulufestivalidele, sümfooniaorkestritele ja iludusvõistlustele on Palanga üks populaarsemaid Balti mere äärsid kuurorte. Aga et nostalgiapuhang Palangast endast lahjaks ei jääks, keerame vinti veel rohkem peale ja pakume võimalust majutada kunagises kuulsas Brežnevi villas!

Äsja renoveeritud villa avati 1. juunil külalistele viietärnihotellina Auska. Leedu keeles tõusva päikese jumalanna nime kandev hotell on nüüd Palanga kõige eksklusiivsem majutuskoht. Kinnise territooriumi tõttu sobib see hästi privaatsust hindavale ja nõudlikule kliendile. Hotellis on 28 avarate terrassidega sviiti, kaks mereveebasseini, saun, tennise-, võrkpalli-, korvpalli- ja lauatenise väljakud. Hea on teada ka seda, et hotelli on lubatud kaasa võtta lemmikloomad!

Majutuspakett kahele Brežnevi villas maksab 135 eurot ning sisaldab veel jalgrattalaenu ja piljardimängu. Pakkumine kehtib kuni 31.08.2012.

Kui Eesti on juba risti-põiki läbi sõidetud ja isegi sellest Estravellerist ühtki uut mõtet ei saa, kiika lõunasse: Lätis-Leedus on peidus päris palju põnevat. Siit leiad kolm paika, millest sa enne kuulnudki pole, kõrvallehel mõned ideed veel.

Luksus keset Leedu metsa

Tony Resort on üks äärmiselt lahe majutusasutus, mis pakub vinget disaini, suurejoonelist luksust ja imelisi vaateid, aga teeb seda sõna otseses mõttes keset metsa. Kaunis männimetsas järve kaldal asub puhkeküla, mida kaugelt vaadates puude vahelt ei märkakski – niivõrd hästi on majad loodusesse peidetud. Toad on siiski valgusküllased ja kõigi moodsate mugavustega – kliimaseade, TV ja Wifi on olemas.

Miks Tony Resort meile eriti meeldib, on rohke valik tegevusi vabas looduses. Puhkekülas on erarand ja tennisväljak, võimalik on ratsutada, paadiga sõita, puude otsas turnida ja rannavollet mängida. Restoranis pakutakse Euroopa kööki ja grillroogi, muuhulgas sealsamast järvest püütud forelli.

Kahe inimese majutuspakett 89 eurot ja sisaldab ka paadi- või jalgrattate laenu, seikluspargi pileteid ja võrkpallimängu. Tony Resort asub Anupriskes Trakaist 9 km kaugusel. Pakkumine kehtib kuni 31.08.2012.

Puhka koos perega!

estravel

EESTI

Perepuhkus Saaremaal

Hind perele

59 €

LÄTI

Värvikirev perepuhkus Siguldās

Hind kahele

85 €

LEEDU

Kalamehe perepuhkus Trakais

Hind kahele

82 €

SKANDINAAVIA

Kogu perega Muumimaale

Hind perele

273 €

Üle 30 mõnusa suvise perepuhkuse Eestis ja lähiriikides
leiad aadressilt estravel.ee/peresuvi

Selle suve parima reisiraamatu autorid Hele-Mai Alamaa ja Kirsi Altmäe võivad kätt südamele pannes ütelda, et Eestimaa on neil risti-põiki läbi sõidetud. Testitud, katsetatud, vaadatud, uuritud, korduvalt läbi rallitud, tüdimust ei ole tekkinud. Eestimaa meeldib neile väga ja siin jagab Hele-Mai spikrit, kuhu võiks veel sel suvel kindlasti jõuda. Appi kutsus ta oma reisikaaslased – kolm poega (5, 7 ja 8) ja mehe. „Poisid, mis me siis suvel ette võtame?“ Perepuhkus alaku!

Sõber Eestimaa

Tekst ja pildid HELE-MAI ALAMAA

Paneme siia kirja oma seitse lemmikut ja lubame, et külastame neid kindlasti. Püüame kaardistada oasid, mis aina ei hüüaks „Osta, osta, osta!“ – saab mõnel päeval ju ostmatagi läbi. Ja kui sul peaks ka väikesed sõbrad kaasas olema, tuleb mõne asjaga lihtsalt arvestada, ei muud. Näiteks sellega, et nad tüdinevad pisut kiiremini. Et päikeseloojang üksikus maanurgas ei pruugi olla nende unistuste puhkus ja et 36-ki-

lomeetrine rabamatk ei olegi neile jõukohane. Et ajakavasse tuleb arvestada kõik pissipeatused, pausid ronimisväljakutel, peatused, kui teeäär punab maasikatest. Võileib peab ikka kotis olema ja veepudel käeulatuses, sääsemürk taskus ... ja üleüldse, kuhu meil kiiret peaks olema? Teekond ise võibki olla eesmärk omaette. Kui siis veel jõuad ära käia mõnes vahvas kohas, siis ei saagi elu olla ilusam. Suvi on meil nii üürrike!

Maanteemuuseum

Elektriautod ja palmipuu Põlvamaal

Viimastel aastatel on Eesti saanud rikkamaks mitme ägeda muuseumi võrra: ajaloomuuseum Suurgildi hoones, Teletorn, Lennusadam – kõik Tallinnas. Seda suurem heameel on avastada üks erakordne muuseum kesk põhjatut Põlvamaad. Kunagise Tartu-Võru postitee ääres looklevate kase-, papli- ning õunapuualleede kõrval rullub lahti eriti uhke vabaõhuhäitus „Teeaeg“. Saab kaevata miniekskavaatoriga, ronida mootorrataste ja teehöövlite kukil, igasugu nuppe võib vajutada, saab tutvuda liiklusprogrammidega ja proovida turvavöö vastupidavust. Kõik toimib ja miskit põnevat sünnib alati.

Ja siis muidugi laste absoluutne lemmik Liikluslinn. Ainulaadsed elektriautod, millesse igamees saab sisse ronida ning mida 7-aastane ja vanem ka juba ise juhtida tohib. Ringristmik, eriliigiliste teede ristmik, samaliigiliste teede ristmik, bussitasku, jalakäijate reguleerimata ülekäigurajad, hooviala, bensiinijaam ja tunnel – kõik saab selgeks. Boonusena kasvab siin ka Põlvamaa ainus palmipuu. Lapsed on täiesti vaimustuses, meie ka!

Autodega rallimisest väsinud saavad samas kõrval ühel eriti maitsekal piknikuplatsil pikutada, saates pisemad lapsukesed ronimis- ja kiikumisväljakule. Kogu muuseum on sobitatud kuplite ja aasade vahele, orgaaniliselt lahti rullitud ruum, kus on väga hea olla. Kes on käinud, lausa igatseb tagasi.

Lisaks on vanas postijaamas avatud Varbuse tee-maja, kus on tore võtta üks korralik eine. Kotletid kartuli ja hapukurgiga, kamakokteil ... muidugi! Interjäär on lõbus, jäätis on külmas ja lilled on laual, ruumi jagub. Samas, kui teid on rohkem, soovitame toidu ikka enne ette tellida, kas või enne muuseumisse sukeldumist. Siis on kindel, et kõik sujub.

Hiiumaa

Tuulehaug, Tjorven ja Tuletornid

Hiiumaal on kõige madalam asustustihedus: ühel ruutkilomeetril elab 10 inimest. Tallinnas, Kristiine linnaosas on sama näitaja 3746! Samas võib Kõpus ühelt ruutmeetrilt leida ligi 50 taimeliiki, mis on (kui vihnametsad välja arvata) isegi maailma kontekstis palju. Poistel on alati kaasas Toomas Kuke „Taimede kukeabits“.

Sealt me siis määrame: ööviil, siberi võhumööök, kahkjaspunane sörmkäpp.

Käid korra Hiiumaal ja oledki nagu ära tehtud – kes teab, see teab. Kindlasti tahaks igal suvel sattuda korra Kõpu poolsaarele. Sel suvel seiklevad siin Kalana sadamas Melkerson, Pelle ja väike Tjorven, millest küll ei tahaks ilma jääda. Lavastaja Jaanus Rohumaa Hiiumaa-armastus on päädinud teatritükiga ühes mõnusamas väikeses sadamakeses, otse maailma serva peal. Lisaks teatrile pakub Kalana ohtralt veespordi-võimalusi: kanuud, kajakid, vesijalgrattad, paadid (päästevestid ka kõige pisematele). Surfikuuris on ennast sisse seadnud sõbralik ja kirju seltskond, süüa saab juba kümnest hommikul. Koogi peal troonivad metsa alt korjatud mustikad ja isegi leib on oma küpsetatud. Samas ligidal on veel Kalakohvik, mille peremees, häbelikult naeratav Siim, pakub suitsulesta ja kaasa valmistatud kooki. Just selline võikski olla elu ühes väikeses sadamakülas.

Loomulikult ärge unustage kolme kuulsat tuletorni: Kõpu (mis muide on maailma vanim tänaseni töötav tuletorn), Ristna ja Tahkuna, kõik omaette toredad. Tasub kasutada võimalust, kui lapsed veel väikesed, ja kõik tänutundega läbi ronida.

Perereis

Tolkuse

Rohelised konnad ja purjus jõhvikad

See paik pärineb otse loodusloo õpikust. 35 kilomeetrit Pärnust Ikla poole sõitnud, otsi viitadelt Rannametsa-Tolkuse loodusõpperada. Tundub, et looduses käimine ei ole kunagi olnud nii lihtne. Siin on väga korralik laudtee, sõida või lapsevankriga. Rada on ringikujuline ja konti ei murra, 2,2 kilomeetrit jõuavad ka väiksemad loodusehuvilised läbida, eriti kui aina paistab midagi uut. Siin on metsa, on sood, on raba, luiteid, pilvikuid, mustikaid, kukeseeni, torn kõrgub lausa 50 meetrit üle merepinna. Lapsed on vaimustuses, konnad krookuvad kõrvulukustavalt ja jõhvikad maitsevad pisut käärinult (suvi, uued ju alles õites).

Lodjamatk Emajõel

Pootsman ja punasemummuline teekann

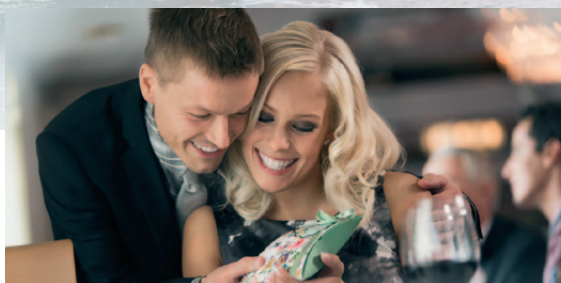
Lodi on kaubapurjekas, mida siinkandis ehitati teadaolevalt juba 14. sajandil. Nüüd on Tartu ettevõtlikud mehed võtnud kätte ja taas ühe uhke purjeka ehitanud ning kannavad tema eest ka hästi hoolt. Selliseid laevu ei ole Meremuuseumi andmetel enam mitte kusagil mujal maailmas. Tore on mõelda, kuidas need kõik kunagi Peipsi peal reas seisisid.

Täna on lodi enamasti Emajõe peal ametis, jälgi-ge reklaami. Enamasti tehakse väikseid sõidukeisi jõel, kuulatakse kevadist linnulaulu, nuusutatakse toomingaid, vaadatakse tähistaevast, uuritakse nahkhiiri või siis lihtsalt vaadatakse, kuidas paistab heade mõtete linn jõe poolt.

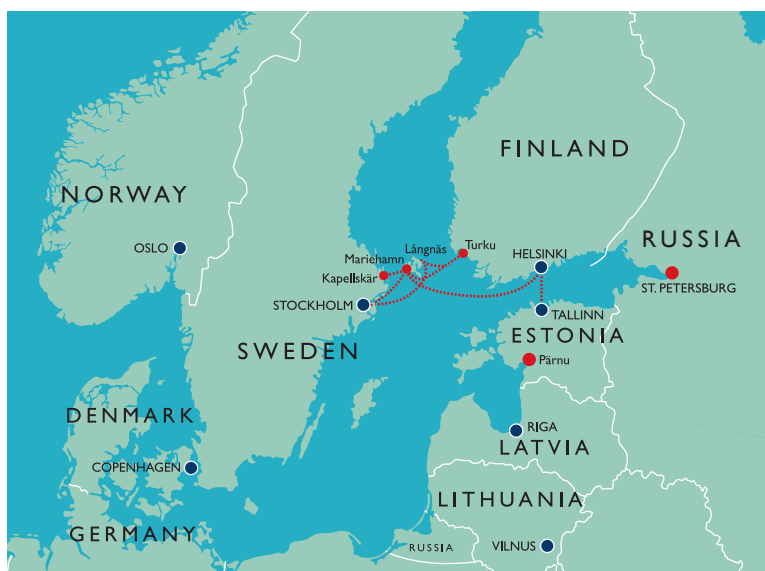
Siit paistavad Ahhaa-keskus ja Tigutorn, kõik on kuidagi teistmoodi. Vahel seilab lodi kuni Peipsini, tehes jõhvikapeatusi Emajõe-Suursoos. Vahel näidatakse filme, vahel tehakse sepatööd ja õpitakse meremehesõlmi. Isegi pisikese sõidu ajal pakutakse teed ja kui on pisut jahe, saab ennast lambanaha sisse keerata. Hoidke ennast lodjarahva tegemistega kursis, see on seda väärt. Lapsed plaanivad kaaperdamist. Saaks kois magada ja seinasuuruselt ekraanilt multikaid vaadata, tasakesi lainetel loksudes.

Tere tulemast Viking Line'i maailma!

- Alati parimad pakkumised:
- Päevakruisid
- Autopaketid
- Liinreisid
- Hotellipaketid

Avatud uus müügiesindus otse Tallinna südalinnas, aadressil Hobujaama 4.
Info ja broneerimine telefonil 1719 või booking.estonia@vikingline.com

VIKING LINE

www.vikingline.ee

Taevaskoda

Lendav kalliskivi, orjad ja pensionärid

Siitkandist leiad palju imelisi loodusradu – imetle Suurt ja Väikest Taevaskoda (liivakalju kõrgus 24 meetrit!) ja vaa- ta, kas põrguvürst ennast sulle ilmutab. Kuula, kas Neit- sikoopast kostab kangastelgede klõbinat, pese Emalättes 40 korda nägu külma ja kristallselge veega (pidi otsemaid seitse aastat turjalt võtma), otsi tuttavaid paiku "Viimsest reliikviast". (Kaks viimast pakuvad vist küll rohkem pinget lapsevanematele. Väikesed inimesed võivad lihtsalt mustikaid süüa.)

Peale selle on Taevaskoda koduks ka ühele meie kõige värvikirevamale sulelisele jäälinnule. "Lendav kalliskivi" on väga varjulise eluviisiga ja kui teda kohtate, olete väga õnnelik inimene!

Või paelub hoopis Kiidjärve kuklasterada – 1,5-kilo- meetrine ringkäik sipelgakuningriigis? Kokku on siin ligi 200 pesa, kõrgeim neist lausa 1,7 meetrit, ja elanikke rohkem kui Hiinas ja Indias kokku. Sipelgariigi ainsateks vaenlasteks on inimesed ja metssead. Laanekuklane on Eestis looduskaitse all, hoiame neid. Viidajad ja info on väl- jas, mida teha, kuhu astuda ja kuidas olla, et väikesed sõpru võimalikult vähe häirida.

Siia vahele räägib RMK giid lastele ühe lõbusa loo. Eks leidub ka sipelgate seas igasuguseid ... Vilunud loo- dusvaatleja silm teeb kohe pesa kuju järgi kindlaks, millise iseloomu ja töökusastmega loomakesed siin elavad. Nii mõnigi kuklasepesa on pisut lohkus ja lääbakil.

"Narkomaanid," räägib meie giid. Kõigi kulmud ker- kivad. Nimelt on ka sipelgatel oht halvale teele sattuda, kuldpõrnika vastse lakkumine tekitab neis paraja hea- olutunde, töö tegemine jääb tagaplaanile. See lugu jääb lastele eriti hästi meelde. Impeeriumis on kuningannad, isased, töölisel, orjad ja pensionärid. Tõesti on põnev!

Uue Maa ilma päevad

Vana kooli vahvlid ja õnnelik lapsepõlv

Septembri esimese nädalavahetuse veedame Tallinnas Uues Maailmas. Tänavafestival on ennast täiega laste südamesse kirjutanud, sest igal aastal kutsub Uue Maa- ilma rahvas meid kõiki endale külla. Tänavad suletakse autodele, inimesed avavad koduaiad, lapsed kauplevad oma päevinäinud mänguasjadega. Toimub hulgaliselt töötubasid alates puukoorest paadi meisterdamisest kuni multifilmi tegemiseni. Igal tänavanurgal keegi lau- lab, lööb trummi, mängib jalgpalli või pakub kooki. Kõik on sõbrad ja sõbralikud. Toimub malesimultaan, rong- käik, väga palju ägedaid kontserte, näidatakse filme, süüakse värsked hapukurke ja vana kooli vahvleid ning arutatakse tuleviku üle. Ollakse eeskujuks kõigile, kes me oma naabrile teregi ei märka ütelda.

Sibulatee

Peipsisse kaduv kurgipeenar ja keedetud suhkur

Sibulatee, kes siis sellest kuulnud ei oleks. Ometi on see nagu mingi muinasjutumaa ja vanajumala seljatagune, kuhu niisama ei satu. Vanausulised, Peipsi lained, laadad ja küüslauguvanikud – tuleb võtta aeg ja tuleb minna, just suve lõpupoole. Siis on siin igal külal oma laad ja aiaäärred sibulavanikutest lookas. Muidugi ei pea minema just laadaajal, kui teeäärred ummistuvad bussidest ja suitsulatika hind kerkib kolmekordseks, kuigi laadad on ka toredad, saab kuulda estraadi ja koorilaulu, tants tõuseb taevani, värvid on kirevad ja maitsed puhtad.

Meie tahaks minna just mõnel tavalisel laisal päeval. Võtta jalgrattad ja imetleda: rohelist majad, lillad majad, kollased majad, kitsas ja käänuline tee, igal oma majakesel põllulapike, ots Peipsis.

Koerad haugatavad tüdinult, lapsed mängivad maja ees. Friikartuleid siin ei pakuta. Võib osta suitsulatikat, värsket kurki, kreeke, ploome ja õunu nimega „Sibul“ ja loomulikult sibulaid, rammusaid ja kuldseid. Pea ainukeses söögimajas Kolkjas on meenüü tsaari kalaroog, vanausuliste uhhaa ja pliinid kohaga. Teed siristad endale samovarist, pannes keele alla keedetud suhkrutüki.

Aasta parim reisiraamat!

Kirsi Altjõe ja Hele-Mai Alamaa raamat "Ehedad elamused Eestis" on selle suve parim reisiraamat, eriti neile, kes ei pea paljaks koos pisiperega mööda Eestit rännata.

Tegu on eelkõige inspiratsiooniraamatuga, autorid ei pretendeeri kõigi Eesti vaatamisväärsuste kajastamisele, vaid on noppinud välja need, mida tasuks märgata ja koos lastega külastada.

Lehitsed ja leiad rännuteele värve juurde – avastad mõnegi paiga, mida varem ei teadnud või märgata ei osanud. Mis veel parem, need värvid ei tule üksnes põnevatest kohtadest, vaid ka praktilistest soovistest ja mõnegi toredate suupistete retseptist.

Reisimeeleolu varitsevaid tumedaid toone aitavad vältida hoiatused, mis tänapäeval vanavanemate (ja vanemate) hoiatuse tõttu vahel saamata jäävad. Te ju teate, milline mürgine, ent siiski äratuntav mustikat meenutav taim looduses lapsi varitseb?

Raamatus jagatakse soovitusi ning vihjeid nii suveks kui talveks. Autorid on läbi rännanud kogu Eesti ning teinud seda koos lastega, mistõttu on kogu info nii "kuulikindel" kui võimalik, ehk siis korralikult kõige nõudlikuma publiku peal testitud.

Andsin raamatu oma kümneaastasele pojale lehitseda ja seejärel kostis diivaninurgast järgmise tunni vältel vaid vaikset nohinat. Raamat töötati läbi ja nüüd ongi aeg peatselt taas teele asuda.

Seda raamatut tasuks alati autos hoida, iga pikem sõit Eestis muutub nõnda põnevamaks lapsevanematele ja nende võsukestele alates päris napist vanusest kuni sügava teismeeani välja. Soovitame soojalt!

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Vodafone
Partner

elisa

Soodsamad ärikõned välismaal

Elisa Vagabond

Roaming-pakett, millega saad soodsamad kõned, SMS-id ja mobiilse andmeside Euroopa Liidus, Venemaal ja USA-s:

Väljuvad kõned	0,24 €
Saadetavad sõnumid	0,08 €
Mobiilne andmeside	0,45 €
Kuutasu	5 €

Hinnad ei sisalda käibemaksu.

Võta ühendust Elisa ärikliendi infotelefonil 660 0620 või vormista Vagabond iseteenindusbüroos.

elisa.ee

Tekst ja pildid **KAUPO KIKKAS**

Fotograaf Kaupo Kikkas jagab inspiratsiooni maailma kauneima suve jäädvustamiseks. Siin on sulle üheksa ideed, mis aitavad külmal talvel pilte vaadates suve soojuse tagasi tuua.

Pildista Eestimaa suve!

1 Omadega rappa

Rabad on minu arvates Eesti looduse eriline väärtus ja seda kaunist vaevast-õõtsuvat maastikku on meil ju veel nii palju. Kui suve hari on murtud, lähuvad hommikud rabas iga päevaga põnevamaks, kuni suve lõpuks on raba värvunud punakaks ja hommikuudus säravad ämblikuvõrkudel veekristallid. Need raskevõitu varajased ärkamised saavad alati kuhjaga tasutud.

2 Peata aeg

Statiiv on loominguilise pildistaja suur abimees. Statiivi abil saad peatada aja ja otsustada, millisena sa ümbritsevat maailma teistele näitad. Siin on hilisõhtuses valguses sammaldunud kivid. Tänu pikale säriajale on pilti saanud eriline rahu ja vaikeluline meeleolu. Kui statiivi pole võtta, proovi statiiviks kasutada kive, puid, autot, kändu ...

3 Grammike abstraktsust

Korrektsed ja õpikute järgi tehtud piltide vahele on alati hea pikkida midagi loominguilist ja teistsugust. Selleks sobivad suurepäraselt erinevad abstraktsioonid, vormimängud, värvilaigud või lihtsalt looduse muustrid. Kes ütles, et igal pildil peab täpselt aru saama, mida seal pildistatud on? Selle vana metsõunapuu võra on nii palju näinud, et tema okste muustrites võib lausa ära eksida.

4 Lillede ilu

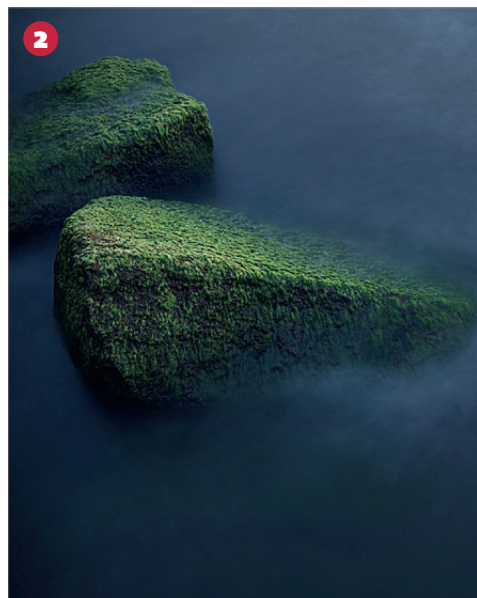
Keegi tark mees on öelnud: "Me armastame lilli, sest nad on ju taevast maa peale langenud päikesekillud!" Kas saab lillede kohta veel ilusamini öelda? Nad ju tõesti lausa kutsuvad ennast jäädvustama, edvistades meie ees oma värvide ja magusa lõhnaga. Pean küll tunnistama, et iga lille foto on vaid hale koopiat originaalist, kuid see pilt aitab nii hästi südasuve tunde hiljem korras meeltesse tagasi tuua.

5 Loojanguvalgus

Kui inspiratsioon on otsas ja tundub, et midagi pole pildistada, siis oota ära loojanguvalgus. Koos sellega tekib tunne, et võiks mida iganes pildistada ja kõik on ühtäkki ilus ja teistsugune. Ära unusta, et loojanguvalgus ei tähenda sugugi, et pead ilmtin-gimata loojuvat päikest ennast pildistama. Kogu maastik ja meri on justkui üle kullatud ning liivateradest on saanud kullaterad.

6 Must ja valge

Mõnikord on nii, et värvid on lihtsalt liigsed. Nagu mõne tähtsa asja ütlemiseks ei ole palju sõnu vaja, ei pea iga pildi värvipalett ka kiiskav olema. Mustvalgelt saad rõhutada just olulist ja anda edasi tugevaid meeleolusid, neid liialt kaunistamata. Kindlasti võib liiga palju monokroomseid pilte albumis igavaks muutuda, kuid mõned mustvalged pärlid värviliste seas on eriliselt mõjusad.

4

5

6

7 Jäta sõber pildile

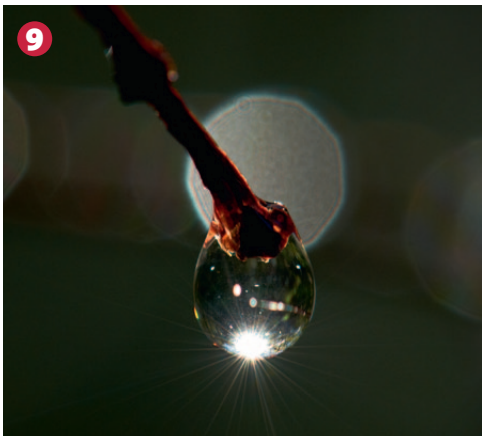
Inimestega pildid kipuvad tihti muutuma pisut triviaalseteks turistilõpsudeks tüübist toetan-vastu-Pisa-torni. Aga kui sa käsitled pildistades oma kaaslast ühe osakesena suurest pildist, kus põnev paik ja loodus kenas koosluses oleksid, siis võib inimese lisamine mõnusa aktsendi anda. Samuti ei ole pilt enam nii anonüümne ja aitab paremini mälestusi kanda.

8 Eestimaised meeleolud

Mis võiks kirjeldada fotograafilises keeles kõige paremini kodumaad ja eestlasi? Minu jaoks on need vanad talud ja külad, kus kohtuvad loodus, inimene ja ajalugu. Võib lausa tunda aastasadade rasket tööd ja eestlaseks olemise uhkust, mis vanast talumajast vastu peegeldab. Kuidas vaid seda kõike jäädvustada? Mõttele, millised on sulle erilised paigad, ja jäädvusta just neid, sest killuke sinu hingest, mis nendes piltidesse jääb, muudabki nad eriliseks.

9 Vaata lähedalt

Kas oled kuulnud idamaa tarkust, et meie universum paikneb liivateras ning igas liivateras on oma universum? Minnes lähemale ning uurides neid teraselt läbi objektiivi, mõistad, et tõesti: igas tillukeses objektis on peidus midagi palju enam, kui esmapilgul paistab. Selles vihmapiisas on näiteks peidus terve päike!

Kaupo Kikkas on tunnustatud fotograaf ja fotoõpetaja. Tema tegemisi saad jälgida: www.kaupokikkas.com

TÄIUSLIK KAASLANE
SUVISTEKS
SEIKLUSTEKS

**PENTAX WG-2: TÕELISELT
VASTUPIDAV DIGIKAAMERA**

Veekindel
Põrutuskindel
16 Megapiksliit
Full HD video

Soovituslik jae hind 299€
GPS vastuvõtjaga mudel 349€

PENTAX

► www.pentax.ee

Avastasime kodulinna
seninägemata vaateid ja
nurgakesi. Mõista-mõista,
kus see on?

Tallinna on viimase aastaga tekkinud hulk uusi vaatamisväärsusi ning mõned varasemadki on seni kahe silma vahele jäänud. Estravelleri tegijad Karl-Kristjan Nigesen ja Alari Rammo kehastusid taas oma kodulinna turistideks ja kolasisid nii kõige popimates kui natuke nurgatagusemates kohtades. Giidiks iga välis- ja kodumaise turisti aega ja raha säästev linnapilet Tallinn Card, millega saab tasuta või soodsamalt ligi sajasse paika.

Mis linn see on?

Tallinn on jälle muutunud

Kuigi Tallinn Cardiga (TC) saab tasuta sõita nii linna ühistranspordis, kahekordsete punaste busside tõesti kui ka City Bike'i pakutava prii jalgrattaga, otsustame alustada endi tallapressidega. Tundub natuke turvalisem. Suutmata aga valida, millele Vabaduse väljakult suund võtta, paneme alustuseks velod hoopis Jaani kiriku kõrvale lukku, kus on muide Tallinnale tavalt kasutatav rattahoidja, valvurgi juures.

Esimene käik viib siinsamas asuvasse kodumaise disaini poodi Nu Nordik ning mõlemale saab turistidele omaselt selga ühesugune punane T-särk, mida kaunistab ilmselt mitte vaid tartlaste loosung TALLINN SUCKS (TC-ga 15% vähem). Sõnumiga hilpude kõrval on poe ke hea paik eesti parima disaini vaimu kandvate kingituste ostmiseks: ehted, sisustuskraam, etnomustrid ja palju muud.

SIIT VÕTAME RATASTE ALLA RAPUTAVA TEEKONNA LENNUSADAMASSE, kus – oh õudust – põrnitseb meid samasugune võigas vedru, millist Sakala keskuse kõrval rattalasila pähe esitletakse. Miks? Kelle-

le? Kuidas? Ah, las ta jääb, kuidagi saame oma vokiid ikka siingi seotud.

Uue mere- ja lennumuuseumi sisemus on igatahes tõesti kõike seda, mida kollektiivselt juba mitmendat kuud kiidetakse – efektned, võimas, leidlik, huvitav, aga tõesti ka pime, paljude peamuhkude võimalustega ning vahel mittetoimiv kõige osas, mis tehnoloogiliselt natukenegi uuem kui eksponeeritud allveelaev. Ruum ehk imetabane angaar on selle muuseumi trump ja natuke ka needus – on tõesti äge teada saada, kuidas laevad altpoolt välja näevad või kui päratu suured võivad merepoid olla, aga praegu lae alla tõmmatud purjekaid tahaks mõni merehuviline ikka palju lähemalt näha. On ju siinsed koopiadki Eesti parimate meistrite tehtud ning nende peen konstruktsioon ja ka meistrite käekiri ääretult põnevad.

Et asju katsuda ei saa, oleks muidugi patt nuriseda – allveelaeva Lembit messing särab aiva kirkamalt, mida rohkem seda näpitaakse, ning lastel on kogu muuseumis lõputult rõõmu alates kõigest, mis ongi mõeldud katsumiseks, tulista-

Pealinn

Lennusadama üht enimkajastatud eksponaati vesilennukit pääseb ekstreemspordlikult sillalt vaatama vaid grupiga ekskursioonijuhil saatel ning isegi siis ei ole võimalik imetleda lennuki efektses sisemust.

Kaarto Haagen

miseks, sihtimiseks, juhtimiseks ja pildistamiseks, kuni infokioskiteni, millel külastajakaardiga piik-sutades saab omalaadse kullimängu korraldada. Tegelikult peaks piiks kogu info sellest masinast sulle meili peale saatma, aga see muidugi ei toimi. Vähemalt on kõik kohatud töötajad väga sõbrali-kult ja kannatlikud, ega muudmoodi ju saakski.

Lennusadam on tänavu üks kolmest juuli keskel toimuvate Tallinna merepäevade sadamatest, siis näeb üle 65 aasta Tallinnas ka päris vesilennu-keid. Kogu muuseumi peale pole angaaris praegu muid ühtki niisugust, vähemalt mitte ehsat. Sissepääs lennusadamasse TC-ga tasuta, muidu 4–10 €, perele 15–19.

SADAMAST LAHKUDES ja kultuurikilomeetril hoogu võttes tuleb kohe äkkpidurdus – Patarei – oot, mis vangimajas ka neil päevil uudist? Viimased kinni-peatud lahkusid siit kümne aasta eest, aga ka majan-duskasvu aastatel ei leitud tsaaririigi kasarmule õi-get funktsiooni. Praegu on hoone avatud muuseumi nime all, ent see tähendabki, et uks on lahti ja lävel küsitakse kaks eurot. Edasi vaata ise, kuhu lähed ja kas ning kuidas hiigelkompleksist väljapääsu leiad.

Üksest õhkub lõunasesse leitsakusse külm kopitanud hingus, mis jätab mulje, et siin oli juba vangla ajal nii kõle. Äkki oligi? Haiglakorrus (kolis siit viimasena 2005. aastal), seestpoolt puit-liistudega vooderdatud puhkealad, kinnilöödud merevaatega kasematid, end isegi hubaseks nime-tada lubav raamatukogu, lõputud koridorid, sadu surmi tunnistanud mahalaskmis- ja poomisruu-mid, ametnike kabinetid, seinalehed – kõikjal on midagi endisest alles, sisustust, silte, mööblit, grafitit. Vaimusilmas hakkavad ringi kõndima ja sosistama need, kelle mälestusi keskvanglast on

Tallinn Card

Tallinn Cardi linnapilet kehtib 6, 24, 48 või 72 tundi, makstes vastavalt 12, 24, 32 ja 40 eurot, kuni 14-aastastele poole vähem. Kaarte saab osta netist, Tallinna turis-miinfokeskusest (Niguliste kõrvl) ja Estravelist. Kaardi kehtivusaeg hakkab lugema esimesest kasutamiskorrast; kui plaanid kingiks osta, arvesta kehtivusega aasta lõpuni. Kuuetunnine kaart kõiki pakumisi ei sisalda!

Lisaks muuseumidele, transpordile, ekskursioonidele, meelelahutusele ja söögi-kohtadele saab soodustusi ka linnast eemal, näiteks Tallinna lähel kuunariga Kajsamoor (~50%) või kajakitega (~20%) sõites või lausa väljasõitudel Lahemaale, Pranglile ja Naissaarele. Lisainfot pakumiste, hindade, müügikohtade, näidispäevade kohta leiab www.tallinncard.ee

Meie säätsime üksjagu, tõeline maiuspala on see toode teie välismaistele küla-listele.

kuuldud ja loetud. Väga, väga kõhe.

Võtame mõttes mõned vaheseinad maha ja kujutame nende võlvide all kunstitudengeid isegi ette. Ideest nad Patareisse kolida saab muide varsti kümme aastat, aga ega meil pole ükski suur mõte kiiremini teoks saanud. Sõjamuuseum või valvevariant konverentsikeskus ei paindu aga hästi meeltesse. Jõudnud lõpuks tagasi õue, tahaks siit pigem ruttu minema, ent avastame veel vangide jalutusala. Selgub, et see polegi nelinurkne okastraadiga palistatud taevavaatega plats, vaid nõuka ajal väikesteks boksideks jagatud loomaaed, mida valvati ülaltpoolt käiguteelt.

HELGEMAKS LÄHEB ALA MEREPOOLSSES OSAS, kuhu on juba mitmendat aastat improviseeritud liivarand ja sellele kohane baarrike, ent ka rannas eraldab isikut ja vabadust okkaline aed, ehkki meri on mõne meetri kaugusel. Sellegipoolest on tegu ühega Tallinna vähestest tõelistest rannabaaridest, kus ei lalla suvitajad nagu Pirital või Stromkal, vaid vanemad ja nooremad vaatavad endale sobivat piipu popsutades mõtlikult lahele. Kui siin just parasjagu pidu ei toimu, mida suvel ikka juhtub. Sellist vaate ja miljöö kooslust ei kohta vist kuskil mujal Läänemere ääres ja kindlasti tuleb siia suvel tagasi tulla.

EDASI. Peaks ikka seal kaugel teletornis ka ära käima, kuigi sellest on juba kõik rääkinud ja kirjutanud? Rattaga hästi ei viitsi, ühel seljas foto-, teisel arvutikott, no proovime siis seda punast City Touri bussi. Viru ringil ootab juba trobikond kaasturiste, välismaa väarikad sellised, tunneme, et ei sulandu hästi. Veerandtunnise ootamise järel selgub, et rohelise liini asemel saabub punase buss ehk kusagil on kellaajad reaalsusest poole tunni-

sesse nihkesse sattunud. Väga turistilik kogemus, kõik tuleb topelt üle kontrollida!

Muidu on need sõidukid igati abiks, väga hea audiogiidi saatel saab punase liiniga tiirutada kesklinnas, Lasnamäel ja Kadriorus, sinisega Roccasse ja Kopli trammi kartjatel Lennusadamasse, meie oodatud rohelisega pääseb mornide surnuaiale sõitvate kaasreisijateta teletorni ja botaanikaaeda. TC kehtivusaajal on prii aga vaid ühel liinil peale- ja mahahüppamine, teistel tuleb tasuda pool 16–23-eurosest hinnast. Ega mitut ju ühe päevaga jõuakski.

Igatahes, longime tujutult tagasi vanalinna hoovi, mille turvalisusse oma rattad jätsime, ja vântame Laboratooriumi tänavale. TC lehelt saime nimelt teada, et ühes linnamüüris säilinud mõnekümnest tornist asub raudrõümüuseum või midagi sarnast. Polnud me kuulnud sellest ega isegi Eppingi-nimisest tornist, mille väikese väljapaneku eest hoolitseb MTÜ Elav Ajalugu.

MUSEUM ON TORNIS NAGU OLEMA PEAB ja mis oluline – jõukohase mahuga! Pole palju lugemist, ülemäära ronimist ja neid uue aja kohustuslikke interaktiivseid ekraane. Üks niisugune siiski siin leidub ja sellega uhkustas Epping aga juba aastaid tagasi, kui need veel nii levinud polnud. Miski pole ka unikumina klaasi taga peidus, vaid pigem õppevahendina saab näppida mõõku, selga ajada rõngassarke ja imetleda ülakorrusele taritud elusuuruses katapult. Lisaks hulga tarkust keskaja ründe- ja kaitsemeetoditest, kogu omaaegsest linnamüürist ja tornidest ning näed Eppingi akendest kunagi müüri veerde kerkinud kurikuulsaid Restori majakesi.

Kui Epping oli TC-ga tasuta (muidu 2–4 €), siis üle uulitsa peitunud Ukraina kreekakatoliku koguduse pühamus ei küsita ukstel üldse midagi, aga sellesse tasuks isegi raha eest sisse astuda. Sonid peast ja läheme uudistama Tallinna kindlasti ühte armsamat ja omalaadsemat kirikukest.

SELLE KIRIKU hing Anatoli Lutjuk on kujundanud pühakoja, mis mõjub justkui koduna. Pehme, kutsuv, ent ometi pühalik on see sugugi mitte nii ammu tühja ja nukrana seisnud hoone. Aga

Ukraina kreekakatoliku kirik on suure tõenäosusega kõige kodusem pühakoda Tallinnas. Sealset muuseumikeldris osutus meie lemmikuks lihavõttemunade kollektsioon.

Karl-Kristjan Nigesen

Luscher & Matieseni välikohvikus on elav muusika, ebataalinlikult rahulik veidi boheemlik olek ja hea vein sugugi mitte mõrvarliku hinnaga. Seda kõike turismilöksus Toompeal. Tõeline üllatus.

see ei ole vaid kirik, vaid ka kultuurikeskus ning keldrist leiavad huvilised näituse ikoonilaadses vormis eksponeeritud ning teostatud maalikes- tega Eesti punase raamatu liikidest, mis on antud jumalaema kaitsva hoole alla.

Märgake ka seinal eksponeeritud lihavõtte- munasid. Kes nende valmistamise peent tehnikat õppida tahab, peaks ilmselt Anatoliga ühendust võtma. Sugugi vähem põnev pole ka ekspositi- sioon traditsioonilistest Ukraina laludest. Järg- mistel päevadel elame jalgpalli EM-il Ukrainale märksa aktiivsemalt kaasa.

JUBA AASTAKE TAAS AVATUD SUURGILDI HOONE on järgmine kohustuslik peatus. Mullu sai sellest Est- ravelleris pikemalt kirjutatud, mida kordama ei hakka, aga vaheldus senikogetule on tuntav. Avar, suursugune, helge, vaimukate tekstidega, kauni sisekujunduse ja graafikaga ning tervikuna nõrke ülevaade Eesti ajaloo, mis üllatab igal sammul, kuidas nad selle eseme või niisuguse esitlusviisi peale tulid. Kontrollime üle, kas eksponeeritud kuulsuste seas on alles üks käratekitanud sõjakur- jam, ning tuvastame tema kaotsimineku.

Jaanipäeva eel avati Suurgildis veel uus näitus “Vettpidavad allikad” mullu augustis Tallinna la- hest leitud salapärasest kastist 273 esemega, kõik pärit 13. sajandist. Põneva detektiivitöö tulemu- sena valminud lugu jutustatakse veebruari lõpuni. Ahjaa, Suurgildis osutub ühes masinas millegi meili peale saatmine isegi töötavat – lausa 25 ühesugust kirja laekub e-postkasti! Ega inimene massina vastu saa. Suurgild on TC-ga tasuta, mui- du 3–5 €, perele 9. Kaardiomanikud võivad läbi hüpata siinsamas kõrval asuvast Kalevi martsipa- nitoast või Kehrwieiderist ja küsida tasuta maiust!

Võitlused multimeediaga teletornis. Enamikku meie muuseumides ekraanidelt edastatavat infot oleks märksa lihtsam vanalt healt stendilt lugeda.

Oh kurja, jalad ja õlad niigi tulitavad, aga nüüd peaks Toompeale väntama. Ükski sinna viiv tee pole ülemäära rattasõbralik, me valime pika surma, st jala, mis õnnestub vanalinna ummis- tavate turistigruppide kiuste suures osas siledal kõnniteel läbida. Lõpuks Toomkiriku ette jõudes tuleb ikka veidi aega seest kostvate oreliheli- de tuules löötsutada, sest ees on veel kena matk üles torni. Õnneks ei toimu sees parasjagu harrast kontserti, vaid kohalik organist harjutab alles selleks, ning üks külla tulnud nunnadest arutab mobiilitsi kellegagi ilma üle. Argipäev.

VÄHESED VIST TEAVADKI võimalust lisaks Olevistele ka Toomkiriku torni ronida, kuigi Tallinnale saab täiesti uue nurga alt pilku heita juba kolmandat suve. 140 astet hingeldamist ja ülal tervitab meid tütarlaps, kes tutvustab end Eesti vanima kiriku (algne põles muidugi ära) giidina. Saame teada, kui vanad on ülemised kolm kella ja milliseid ning ku- nas lüüakse. Meie külastuse ajal õnneks ühtki pul- ma all ei peeta, pidulikud helid pommitaks küllap neerud lahti. Tornipääs TC-ga tasuta, muidu 5 €.

Kell on nelja kanti. Viis tundi pole midagi söönud ega joonud, vaid oma narrilt lühikesest 24-tunnisest Tallinn Cardist viimast võtta ürita- nud. Eks see turisti päev niisugune ongi – isegi vä- ga tõhusas tempos oleks kolm-neli objekti päevas jõukohane, edasi on tegu spordiga. Meie plaanime aga veel paari kohta jõuda, sealhulgas ikka sellesse va teletorni. Plaan muidugi ei arvestanud, et jääme Kohtu tänava lõpus vaateplatvormi kõrval asuvas- se välikohvikusse korraks jalga puhkama.

TIESENHAUSENI MAJA HOOVIS asuv Luscheri & Matieseni välikohvik on peatumist väärt. Just

Karl-Kristjan Nigesen

siinsamas hoovis asus 30ndatel aastatel Eesti suurim veinitööstus, mille tootmismahud olid võrreldavad Põltsamaa tänastega. Kunagise kaubamärgi on elustanud üks särasilmne soomlane koos Eestimaale sattunud prantslasega ning oma osa on siin ka Matiesenite järeltulijail. Meie kosutavaid veinisõõme saadab elav muusika, Kerli Puusepa mahe laul. Suvine idüll seob meid siia suisa paariks tunniks ning teletorn jääb ilmselgelt järgmisse hommikusse.

Kuna meie TC ööpäev saab kella 11 paiku läbi, oleme Kloostrimetsas avamisajaks, muretsedes, kas saba teletorni on väga pikk või täiesti lootusetu. On selline poole tunnine, öeldakse üle leti. Kes teistest saabujatest ostab ikkagi piletit ja jääb ootele, kes ohkab ja läheb vahepeal botaanikaaeda, kes kasutab kapitalismile kohast 11-eurost teenust end järjekor-rast ette osta (muidu 4–7, perle 15 €). Jagunevad eestlased ju laias laastus kaheks – ühed vihkavad rohkem järjekordi, teised kõrgeid hindu. Meie saame oma rõõmuks TC-ga nagunii ette. Võrratu!

ELAMUS TORNIST jaguneb samuti kaheks – nutikad infoseened, mis räägivad (need, mis pole ise või küllastajate abiga juba rikki läinud) eelkõige välismaalastele Eesti saavutustest ja kuulsustest, Skype'ist Pärardini ja universumikärjest koristustalguteni; ning teiseks vaated. Parim neist osutub avanevat hoopis restorani suitsuruumist, seda ei peenesta õues piirav ohutusvõre ega pea siin ka väga trügima teiste küllastajatega.

Linna vahtimist ja mõistatamist oleks siin kõvasti kauemaks kui lubatud küllastustunniks, mis on ehk ka põhjuseks, miks kohapeal ühtki pikksilma pole. Olge kaval ja võtke binokkel või kiiker ise kaasa, saate poole elamusest juurde.

Süüa saab siin ka, valida võib kohviku, kus pakutakse igati korralikke vrappe, või gurmeeklassi kuuluva restorani. Viimase menüüle pole midagi ette heita, toit on maitsev ning efektselt serveeritud, ent midagi jääb puudu. Raske öeldagi, mis – võib-olla on lihtsalt ootused maast 175 meetri kõrgusel pilvedesse kerkinud?

ÜKS KONKREETNE ASI häirib küll. Teletorniga on seotud ports ajalugu ja mälestusi ning interjöörides pole sellest isegi vihjet alles. Isegi värvikas Dolores Hoffmanni vitraaž, mis varem enne liftiga ülesõitmist meeleolu lõi, on kuhugi tahatuppa ära peidetud. Ülejäänud ajalugu tuleb välja meelitada jällegi ekraane kaapides, üleval seentest või all lifti oodates.

Tagasiteele jääb Kadriorg ning kes vitraaži teletornist üles ei leidnud, saab oma kunstielamused kätte KUMU-st või lossist. Mõlemas on näitus “Avastamata šedöövrid. Vene kunst Baltimaade kogudest”, mis pakub võimalust nautida originaalis nii Repini kui kolmekarumehe Šiškini töid. Mitte küll neid kõige kuulsamaid-paremaid, aga meistriteoseid siiski.

NÜÜDISKUNSTI AUSTAJALE pakub KUMU paarisnäitust “Pimeduskiirus ja teised lood”, üksjagu videoinstallatsioone, tehnoloogiat ning sorts interaktiivsust. Kerge suvine näitus, kus moodsale kunstile omast ängi esineb võrdlemisi vähe ja meelelahutuslikkust päris palju. Kui keegi soovib ilmingimata veel mõnda prominentsemat nime näha, siis on KUMU-s avatud ka Tõnis Vindi näitus, minge kaega, miks ta kunagi nii popp oli. Kunstki on TC-ga tasuta, muidu 1,6–6 eurot, perle 3,2–12.

LÕPETUSEKS. Võtke aeg maha, jalutage pargis ning märgake, millised suured muutused siin toimumas on. Veel parem, täiendage seda uitamist linna parima kohviga, mille saab kaasa haarata Koidula tänava otsa pealt Estravelleri eelmises numbris mainitud kohvikust.

Imelised grillburgerid

Üheks üllatuseks tänavuses Tallinnas on Vesivärava Grilli burgerid. Muidu nagu kiirtoit, aga päris toidu kvaliteedis. Grillil küpsenud värskest hakklihast hakkniisel, hommikul turult toodud tomatid ja salat ning ei miskit adumatut kastmeputust. Kogu see täiuslikkus on pakitud kenasti kõrval asuva pagari poolt hommikul küpsetatud kukli vahele.

Isegi friikartulid on neil valmistatud päris värskest kartulist ja maitsevad erinevalt sügavkülmutatud toorainest valmistatud surrogatidest suurepäraselt.

Kui grilli sõpradel kalaõnne on, siis saab sealt ka grillkala, vahel suisa võrratut räimeburgerit.

Kadriorus aadressil
Vesivärava 42

Karl-Kristjan Nigesen

Estit möödunud Veneetsia biennaalil esindanud Liina Siibi interaktiivse heliga videoinstallatsioon nõuab KUMU küllastajalt veidi aega. Selle pühendamisel on võimalik saada elamus.

“Vaatame peeglisse ja näeme, et räime söömine on teinud meid ilusaks ja targaks,” märkas kirjanik Jüri Tuulik kord oma peegelpilti uurides. Silvia Pärmann ei läinud taseme hoidmiseks turule, vaid proovima, kus ja kuidas Eestis ise kala püüda saab.

Ilusa ja intelligentse inimese toit

Tekst ja pildid **SILVIA PÄRMANN**, Diivan

Varahommikune zen Muhus

Kui nüüd tekkis huvi suurema koguse räime vastu, siis tuleks üsna kähku Muhumaale sõita – räimehooaeg on paraku sama hästi kui läbi. Aga usutavasti on sealkandi vetes ka muudel kaladel sama imetabased võimed ning kalale minekuks ei pea õnneks omama paati, võrke ega säärikuid. Piisab tahtmisest ja paarist telefoninumbrit.

Ilu nõuab ohvreid, saab Muhumaal kohe selgeks – kalale minekuks peab ärkama eba-inimlikult vara. Ja ka siis, kella kuue-pole seitsme ajal Kallaste sadamasse jõudes võite kindel olla, et olete viimane saabuja.

Varajase ärkamise kompensatsioonina võib hommikupäikeses peegelsiledal veel paadis nautida väga zen-hetke, kuni naabrimehed oma paadiga kohale jõuavad, et aidata võrke tirida. Turistile selles töös erilisi lootusi ei panda.

Kes oma paati võtab: Kui spinningu loomise vastu pole kellelgi tavaliselt midagi, siis võrke nõudma minnes on turist ennekõike ikkagi jalus. Juuni lõpus avab Koguva sadam pidulikult uue hoone koos kalandusmuuseumi ja kohvikuga ning lubab edaspidi aidata turiste ka koos kaluritega varahommikuti mõrda nõutama. Hinda mõjutab lõputu hulka tegureid ja see on suuresti kokkuleppe küsimus. www.koguva.ee

Pädaste mõis aitab läbi rääkida Kallaste kaluritega, kelle mobiilnumbrid on üks paremini hoitud saladusi maailmas. Mõisameeste veenmisjõud on suur, ent mitte kõige odavam. 74 euro eest leitakse klientidele alati võimalus võrgupaadiga merele minna (korraga saab

kaasa võtta kuni 12 kalaturisti), võrgud on kalurid ilma segavate teguriteta juba eelmisel öhtul sisse viinud. Seiklus kestab umbes kolm tundi ja saagi jätvavad kalurid endale. See-eest saavad suvitajad kohvi ja *croissant'e* ning riietele ja jalanõudele mõnusa värsket kala aroomi. www.padaste.ee

Kui ei näkka: Kellel ei vea kalapüügis, sellel veab Kalakohvikus. Liiva külas, kohe suure tee ääres saavad äpud kalamehed süüa maailma kõige paremaid koduseid kalatoite, mēnū sõltub sellest, mis parema õnnega mees- tel hommikul võrku on jäänud – ning man- navahtu ja pannkooke saab muidugi ka. www.kalakohvik.ee

Peipsi, mitte ainult IRL-i liikmetele

Ehkki Peipsi kalurid on liikvele lasknud jutud, et kes IRL-i ei astu, see kala püüda ei saa, pole elu tegelikult üldse mitte nii dramaatiline ning kalale saavad nii parteitud kui lausa mõnda teise erakonda kuulujad. Ka see pole tähtis, kas algaja kalur varem vähemalt ussiõnge leotanud on.

Kalurid lubavad, et spinninguga saab juuni lõpus-juuli alguses haugi vabalt kätte, siis tuleb umbes kuu sellist aega, kui kala ennast hästi kätte anda ei taha. Augustis ujuvad aga pahaaimamatult kohale prisked ahvenad ...

Peipsile kalale minekuga võib tegelikult vabalt venitada ka talveni. Näiteks veebruaris-märtsis, kui päevad juba pikemad ning jää kõige tugevam, saab ajada tuura või udjaga jää alla võrgu ning välja tirida hea nahatäie särge, mida on tore vinnutada.

Peipsi talvised saagid on kuulsad ka oma aurtorikuse poolest, hea õne korral võib päris algajagi õngitseja ühel nädalavahetusel paar Läti kalameeste läbi jää vajunud autot välja tirida.

Suved on see-eest tüünamad ja lätlasi pole tavaliselt näha. (Ilmselt putitavad autosid.)

Kes oma paati võtab: Leheküljelt www.peipsile.ee leiab ettevõtlike meeste kontaktid, kes turistile kogunud kaluriga paadi korraldavad. Kui kauaks järvele minnakse, sõltub kõik algaja kalamehe huvist, näiteks neli tundi ka-

lapüüki läheks maksma 40–45 euro kanti.

Ka õpetavad nad kätte saadud kala rooki- ma ja fileerima ning saagi saab kohe näiteks suitsuahju torgata või lihtsalt sügavkülmikusse kuni koju sõiduni.

Kui ei näkka: Sibulapatside kõrvale on Peipsi külatänavate ääres keegi ikka kalakasti sättinud – tavaliselt on järveelukad juba mõnusasti suitsutatud ka. Kolkjal on kala- ja sibularestoran, mis on küll sagedamini reserveeritud kui kõigile avatud. Alatskivil, järvest paar kilomeetrit eemal, saab Kivi kõrtsis aga kindla peale ka kala süüa. www.kivikorts.ee

Pealinna kalapüügi eripära

Kalamaja püüab elada nime vääriliselt, ehki Linnahalli kõrvalt Kalasadamast väljunud kümnete paatide asemel on alles jäänud vaid üks nädalavahetusel meelelahutuseks kalal käiv vanaproua Matilda.

Matilda on lappaja, teisisõnu kaluripaati ehk võrgupaati, kes Kabli kandist pealinna mugavamat elu otsima tuli.

Pealinna moodi kalal käik on tõesti hulga mugavam kui maal. Võrke sõidetakse sisse panna laupäeva õhtupoolikul. (Tuule ja vihmaga muidugi ei minda.)

Elegantsete purjekate kõrvale popsudes tundub lappaja päris korraliku hoo sisse saavat. Aga juba olemegi kohal. Sealsamas, Lennusadama külje all, lähevad võrgud vette ja tunni pärast ollakse sadamas tagasi ja veel kümme minutit vanalinnas õhtust söömas. Või et kaluril on raske elu? Häh!

Hommikul ei minda Tallinnas merele kindlasti mitte varem kui kell 10. Pigem kell 11.

Sel ajal, kui seltskond on kenasti aega veetnud ja maganud, on võrgud hoolsalt kalu püüdnud... või siis mitte, selgub tihti neid tu-

rist-kalurite abiga välja tirides. Neli kala seitsme inimese peale paneks iga teise kalapaadi seltskonna esmalt piinlikkust ja siis muret tundma, aga muidugi mitte paadis, mis Tallinna kalamehed tagasi kaldale ja pühapäevasele *brunch'*ile viib.

Kes oma paati võtab: Tavaliselt sai Kalamajast merele võrke nõudma minna lappaja Matildaga, kes praegu väikest remonti vajab ja enne sügist kalareise ei tee. Täpsema info leidmiseks "püügihooaja" alguse kohta tasub silma peal hoida leheküljel www.kajsamoor.eu/events/lappaja/. Õhtune ja hommikune reis maksid kokku 45 eurot, see sisaldas kalasaaki, mida seltskond sõbralikult jagama pidi.

Kui ei näkka: Kalasadama naaber on kohvik Moon, mis on kuulsust kogunud küll linna parima boršiga, aga tegelikult on nende uhhaa ka Mandri-Eesti parim. Koju viimiseks saab kalaturult kaasa osta usutavama saagi, kui ümbruskonna supermarketitel pakkuda on. www.kohvikmoon.ee

PLAYTIME IS BACK

LIIKUMISAEG ON KÄES

NEWPORT

Metatoomiline
sisetald tagab
mugavuse

Hästi istuv
rihmade asetus

Hästi nakkuv ja suure
kulumiskindlusega kummitald

Patenteeritud
varbakaitse

• ORIGINAL HYBRID •
FOOTWEAR, BAGS AND SOCKS

KEENFOOTWEAR.COM

Maaletooja: MATKaSPORT OÜ
www.matkasport.ee

JALANÕU VABALE INIMESELE

Pranglil on Karl-Kristjan Nigeseni elus eriline koht. Mälupildid postilaeva kaptenisillalt kahe ja poole aastaseks on napid paraku, esimesed maailmamäletamised piirduvad vaid manitseva ema, mere, kaisulooma, pardal ukerdamist toetava isa, laeva kapteni ja roolirattaga.

Prangli, peidetud aare

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESEN**

Prangli on üks veider koht. Enamasti, kui sellest saarest räägitakse, on teemaks jäävangi jäänud saarlased, kes vaid helikopteri abiga mandrile saavad. Kõlab nagu midagi väga kaugest, koht maailma äärel. Nõnda polnud ka mina sinna enam teadliku elu jooksul sattunud. Mõtlesin, et küllap kunagi tulevikus.

TEGELIKULT ON PRANGLI LÄHEDAL, isegi väga lähedal: mandrilt otse üheksa kilomeetrit, Viimsi Leppneeme sadamast väljuv laev peab aga läbima kaheksateist ehk tegema tunnise sõidu, et jõuda saare avamerepoolsel küljel paiknevasse Kelnase sadamasse. Väike on see saar, ühtpidi kuus ja teisipidi kolm-pool kilomeetrit pikk. Täiesti paras sihtkoht väikeseks tuulutamiseks ehk piknikukäiguks või nädalavahetuse veetmiseks. Pikem olemine on keerukam, eeldab miskit sidet saarlastega ja külalisesolekut või näiteks maamaja saarel, nagu seda seal üks prominentne kasiinokunn just peabki. Hea sutsti! vabariigi suurima mootorjahiga maakuju spurtida.

Nii nagu Kihnu, Vormsi või Ruhnu toimib ka Prangli täisverelise saarekogukonnana – siin on olemas nii oma kirik, kõrts kui ka kool ning ligi sada aastaringset elanikku. Koolis on õpilasi kümme ning pooled neist on mandrilt pärit raskesti kasvatatavad marakratid, keda saar ja saarlased paratamatu tempokehtestusega inimlikku rutiini suunavad.

Kui laev Vesta end läbi lainete Prangli poole murrab, jääb ühel hetkel paremasse pardasse Keri saar ühes oma ikoonilise tuletorniga. Minu geograafiaajutus oli Keri kõvasti kaugemal, oleks teise pea Soome lahe keskele paigutanud.

Prangli

ÜHEL HETKEL HAKKAB SAARE SADAM PAISTMA ning see vaade ei ole vähem ega rohkem kui tõeline Läänemere idüll: puust kalalaevad, tükki kolm kai ääres püügikorras ja üks maa peal paremaid päevi ootamas; ports paate lisaks, vasakul kõrge saarekallas ning paremal sadamahooned.

Randuval laeval on vastas koer, kes koju tulevat peremeest saba liputades ootab. Meie reisiskonda, kümmekonda saarehuvilist, kellest üks on saabunud suisa Austraaliast, ootab kasti sätitud pinkidega veoauto, nagu see Eesti väikesaartel kombeks kipub olema.

PRANGLIL ON KOLM KÜLA – Kelnase, Lääneotsa ja Idaotsa. Nood kulgevad saare selgrooks olevat liivaseljandikku pidi ja jäävad kõik mugavalt ühe nn põhimaantee äärde. See on liivane tee, kus kohati paljastub klikiaegne väarikatest munakatest sillutis. Auto hüppab päris lustakalt, meeolelu lisab ka äkiline sidur, mis iga käiguvahetuse jõulise nõksatusega ära märgib.

Vaatame üle rahvamaja, mis on igav, ent oluline, vihjates oma suurusega heale kolhoosiajale, mil esimees Kuuli juhitud Kirovi kalurikolhoos lisaks leivale ka rammusa püütäie võid lauale tõi.

Seintel leiduvad pildid sajandi olulisimast päevast, mil president (see kikihipsuga) saart külastas. Tähelepanelik tasuks olla neil, kes suveniire soetada tahavad. Saarel on täiesti olemas armas traditsioonilisi meeneid müüv poekene, ent vaid rahvamajast saab midagi tõepoolest ajalooliselt kohalikku – iseäraliku traditsioonilise Prangli koega kindaid (mitmekihiline rombistruktuur, karmidele tingimustele kohaselt väga soojad).

JÄRGMISEKS VAATAMISVÄÄRSUSEKS ON MUUSEUM.

Hubane, vokiga versioon, ent aega kannatab siin veeta üksjagu. Tutvuda võib näiteks tegusate rannarootsi laevameistrite mälestusega, kellest kuulsaimad sõja eest pagedes oma äri ka Rootsis edukalt edasi pidasid. Täna rootslastest siin väga ei peeta – liiga palju jama omandireformis tagastatud varadega.

Ülevaate saab ka iseäralikust tugevate soome mõjudega eesti keelest, mida saarel läbi aegade on räägitud. Viigri nahkagi saab paitada, vanasti oli ka Pranglil hülgejaht au sees ning hülgelapsed kipuvad nüüdki varakevaditi ringi ukerdama.

Edasi viib tee kiriku juurde ning need, kes oskavad sakraalruumist lugu pidada, leiavad eest ühe

Maksa Eesti panga **kaardiga** ja võida välismaa **auto!**

Kõikide **20. juunist kuni 20. detsembrini** mõne LHV pangakaardiga vähemalt **50 makset** teinute vahel loositakse välja uus **KIA cee`d**. Vaheloosimistel leiavad omaniku 3 **Apple Macbook Air** sülearvutit ja 3 **Nikoni peegelkaamerat**.

Vaata lähemalt lhv.ee/kia

Tutvu tingimustega lhv.ee/kia ja küsi lisainfot meie asjatundjatelt 6 800 400. Kampania partner on KIA Auto AS.

LHVpank

Prangli olme

Kõige sümpaatsem ööbimiskoht on vastvalminud Ülesaare kämping, mis asub sadamast mõistlikul kaugusel. Neljakohalised mätaskatusega palkonnid on küll väga lihtsad, aga see eest sobivad saaremiljöösse suurepäraselt. Lihtsus väljendub vee ja käimla puudumises. Need mugavused leiab natuke eemalt saunamajast, külastajate kasutada on ka dušš ning köök. Öö palkonnis maksab neljale 50 eurot. Vägagi mõistlik. www.prangli.com

Turismitalusid, kus kontakt saareelanikega ehk mõnevõrra lähem, leidub saarel kaks, lisaks veel üks pisike puhkemaja. www.mardipuhkemaja.ee, www.praaga-puhkemaja.com, www.prangliholiday.ee

Sauna saab ja parimad tingimused on jällegi Ülesaarel. Eelmainitud saunamaja asub kõrgel kaunil kaldapealsel ning merevaade on võimas. Veelgi põnevam saun on peidus sealsamas lähedal, kaevatuna saare kaldasse. Too koobassaun on kindlasti üks Eesti erilisemaid.

Kauplus ja kõrts on saarel täiesti olemas, aga ehk mitte nii harjumuspärasel kujul, kui hellitatud supelsaks seda eeldaks. Toiduvalik on napp ning osa tooteid võib olla reserveeritud kohalikele. Kõrts Must Luuk on avatud siis, kui külatänaval valgusfooris roheline tuli põleb. Kõrtsuinfo on ka foori ainus funktsioon. Erisoovidest lähtuvalt tasub süüa-juua saarele ise kaasa võtta.

Sõit saarele kulgeb mugava Vesta-nimelise laevaga Viimsist Leppneemest saare Kelnase sadamasse. Reised toimuvad iga päev, teisipäeval ja neljapäeval korra päevas, muudel päevadel nii hommikul kui õhtupoolikul, reedeti tehakse suisa neli sõitu. www.veeteed.com

Abi reisi korraldamiseks leiab parimal võimalikul kujul Prangli Travel'ilt. Nende reised saavad alguse suisa Tallinna kesklinnast ning sisaldavad sõitu saarele, ekskursiooni veokikastis, toitlustamist ning igakülgset hoolitsust.

Reisijuht Annika Prangli (ei olegi teemakohane varjunimi) suudab soovijaile vajadusel suitsukala välja nõiduda ning teid Kerile toimetada. Temalt saab saarele tuleku asjus ka suurepäraseid nõuandeid. Te ju ei tahaks viibida siin näiteks mõne ettevõtte lärmakate suvepäevade aegu? Päevase reisi hind on täiskasvanuile 59 ja 6-12-aastastele lastele 45 eurot, Tallinn Cardiga soodustus 15%. Pisemad saavad tasuta. Suuremale seltskonnale küsi pakkumist! www.pranglisaar.ee

Eesti võluvaima väikekiriku. Kes oskab, võib palvega kõigekõrgema poole pöörduda ning paluda, et saare idüll, kus hommikuti mehed merele ja lapsed kooli lähevad, säiliks. Jumala abi ja keskmisest suurema imeta on see kõik vist lähema inimpõlve jooksul kadunud ja asendunud suvilatega.

LOOTUST VEEL ON. Saarel polnud Eesti kroon ega ole ka tänane euro kuigivõrd hinnas maksevahend. Siin tegutsev paadimeister, kes hunnitult traditsioonilist Prangli hülge- ja kalapaati eistukit mõistab valmistada, ei viitsi seda raha eest teha. Teeb siis, kui tahab või saarerahval (väga) vaja on. Vähemalt ühe eistuki leiate kiriku tagant rannast – kiiluta paat, millele suunakindluse annavad laudise teravad servad ja põhja alla löödud jalused, lamedapoolse põhjaga, nii et seda on mugav nii jäädi pidi lükata kui kaldale sikutada. Toimib nagu kelk.

SAARELE ISELOOMULIKU SUITSUKALA ostmine võib osutuda samavõrd keeruliseks kui paadi tellimine. Müüakse siis, kui kala üle on või kui ostjale soovitakse müüa. Abi võib leida näiteks kohalikega tihedamalt lävivalt reisikorraldajalt. Sõltuvalt hooajast leidub turska, lesta, räime või koha.

Vaatamisväärsustest on põhjust tutvuda funktsionaalse rändrahnuna Punase Kiviga, mille otsa ronides ja sealt tagumikul alla liueldes pidada naisterahvad iseäranis viljakaks muutuma.

Prangli suurim hitt on roostes toruots metsa all, mis märgib rahvusliku unistuse ehk siis gaasimaardla olemasolu. Gaasi on, aga mitte piisavalt, et sellega Gazpromi tarneid asendada. Tõmbad tikku ja toru otsas süttib leek. Põleb suisa sedavõrd intensiivselt, et siin saaks pannil süüagi valmistada. Mõtet gaasimaardlat uurida pole kuuldavasti lõplikult maha maetud.

PRANGLI RANNAL ON ÜKS ERILINE KOHT. 1941. aasta 24. augustil sai siin lähedal pommitabamuse aurik Eestirand, millele punavõim oli lastunud sundmobiliseeritud Eesti mehed. Venemaale jõudnud, oleks neist enamik tõenäoliselt tööpataljonides hukkunud. Rünnak ja paanika viisid hauda vähemalt 44 inimest, imeliselt pääses aga ligi 3000 meest.

Kapten ajas Pranglist mõnesaja meetri kaugusel uppuva laeva madalale ning kaunile rannale jõudis ilmselt aegade suurim külastajaskond, kes võttis laeval punaarmeelehelte relvad, heiskas trikoloori ning tekkis kahjuks küll väga ajutine "Prangli vabariik". Peatselt pöörduti tagasi mandrile, kus selleks hetkeks oli end sisse seadnud juba järgmine, ent siiski natuke sõbralikum okupatsiooniarmer. Teiste pääsenute seas oli ka minu vanavanaisa.

MIDA PRANGLIL TEHA, kui sind just parajasti veoautokastis ringi ei sõidutata? Prangli loodus on imeline. Kaunid männikud ning inimtühjad rannad. Kõrged rannad, madalad rannad, kivised rannad, liivased rannad, askeetlikud rannaniidud. Saartele tüüpilise kliimaanomaalia tõttu on siin päikeselisi päevi tunduvalt rohkem kui mandril. Uitad ringi ja tunned rõõmu kohast, kus aeg liigub meeldivalt uimaselt.

Sõltuvalt hooajast võib Prangli olla paradisi nii linnuvaatlejale, seenelisele kui autentse saareelu avastajale. Mina pakin järgmine kord laeva-

le jalgratta ja asun sellega mööda Prangli liivaseid radu uitama.

Mitmepäevase Pranglil viibimise käigus on mugav siit ka Kerile põigata, mis on üks igati proovimist väärt pisike seiklus.

Suvine Soome kutsub!

EDASI-TAGASI PILET

Tallinn-Helsingi liini kõige rõõmsamad hinnad leiad ikka Eckerö Line'ilt. Soodsad piletihinnad, traditsiooniline meresõit ja Soome perekohtade piletid - kõik mõnusaks reisiks!

36€

AUTOPAKETT 2-5 INIMESELE JA AUTOLE*, üks suund alates 67€

* sõiduauto max pikkus 6 m, max kõrgus 1,9 m

Info ja broneerimine reisibüroodest üle Eesti ja Eckerö Line Tallinna kassast tel. **66 46 000**, www.eckeroline.ee Hinnad kehtivad kuni **28.06.2012**

ECKERÖ LINE

Vaba maa kohal

vabalt, vaikse
tuulevilina saatel

Tekst ja pildid **KAIDO HAAGEN**

Kui Kaido Haagen veel nii väike oli, et suure maailma asjadest eriti midagi ei teadnud, tahtis ta kosmonaudiks saada. Vähemalt vanaema ütles nii. Veidi hiljem, kui margikogumine populaarseks sai, oli tal kaks margialbumit, ühes laevadega ja teises lennukitega postmargid.

Algklassides viskasime sõpradega paberist volditud lennukeid kolmanda korruse aknast alla. Kõvem mees oli see, kelle oma kaugemale liugles. Kui tööõpetuse tundides näpud ajapikku osavamaks muutusid, sain uhkusega lennutada märksa tõsisemaid, balsapuust ja riisipaberist tehtud mudellennukeid. Ilmselt on ikkagi nii, et seda vastupandamatut kihku pilvepiirilt alla vaadata on ühest mehe(hakatise)st väga raske välja juurida.

Praegugi valin lennupileteid tellides võimaluse korral aknaaluse koha. Ikka selleks, et veidikenegi osa saada sellest, kuidas linnud meie maad näevad. Aga tänapäevastel reisilennukitel on üks suur häda – õiget lendamise tunnet saab kogeda

ainult õhusõidu alguses ja lõpus. Tõelise lennukogemuse saamiseks tuleks aga minu meelest kõrvale heita kõikvõimalikud mootorid ja lasta lennukil vabalt liuelda. Just nii, nagu seda teeb purilennuk.

Esimest korda purilennukisse istudes on umbusk suur – kas tõesti on võimalik selle esmapilgul nii primitiivse alumiiniumlinnuga tundide kaupa õhus püsida? Jah, on!

Rekordeid purilennu kestuses tänapäeval enam ei registreerita, sest piire ei sea mitte lenduri osavus, vaid inimese kui sellise füsioloogiline ülesehitus, ehk vajadus süüa, magada ja tualetis käia.

Kui mootoriga väikelennuk on purilennuki sobivale kõrgusele vedanud ja selle piloot püksitrossi ühe kangiliigutusega vabastanud, järgneb vaikus. Ja õnnis, tõelise lendamise tunne. Ainult vaikne vilin tuulutusklaapis ja natuke nagingat kerekonstruktsioonides. Tõusvate õhuvoolude iseloomust ja piloodi osavusest sõltub, kui kaua seda imelist, maa ja taeva vahel hõljumise tunnet kogeda saab. Iga minut ja sekund sellest on puhas nauding ning kui maapind hakkab halastamatult aina lähemale tulema, tahaks linnu kombel tiibu lehvitada, et uuesti kõrgele taevasse tõusta. Paraku füüsikaseaduste vastu ei saa ja mõne aja pärast tuleb jälle kahe jalaga maa peal olla.

Siinkohal polegi vist mõtet purilennust pikemalt kirjutada, sest ... üks lend ütleb rohkem kui tuhat sõna.

Eestis saab purilendamist proovida Lõuna-Eestis Ridalis (www.purilend.ee) ja pealinnale märksa lähemal asuval Kuusiku lennuväljal (www.airclub.ee) Nii nagu langevarjuhüpetest, on ka purilendamisest teatud piirini võimalik osa saada ilma pikema ettevalmistuseta, lihtsalt reisijana. Tuleb ainult asjaomastega kokku leppida.

ALBION REISID

REISID MAAILMA ÄÄRELE

REISIKORRALDAJA AASTAST 1996

JAAPAN

KERTU ja RIHO-BRUNO BRAMANISEGA

Kertu ja Riho-Bruno on elanud kaheksa aastat Jaapanis ja kirjutanud raamatu "Öhk riisiterade vahel Kaheksa aastat Jaapanis"

Värvikirev sügis: 22.10-30.10.2012

Kirsiõites kevad: 01.04-10.04.2013 ja 12.04-20.04.2013

Hind 3275 eurot, erihind 2995

NAGANO suusareis ja SUMO

Reisijuht RIHO-BRUNI BRAMAINIS 19.01-28.01.2013

Hind 2995, erihind 2895

SAPPORO (Hokkaido) suusareis ja lumefestival

Reisijuht TIMO VÜRMER 31.01-09.02.2013

Hind 3495, erihind 3395

HIINA

Eksootiline IDA-HIINA: SHANGHAI- AEDADE-JA SIIDLINN SUZHOU-VANA HIINA KANALITELINN ZOUZHUANG

Reisijuht Shanghais elav MARIA VISNAPUU, kogunud giid ja kohaliku elu asjatundja:

04.03-10.03.2013, 11.03-17.03.2013 ja 18.03-24.03.2013

Hind 1495, erihind 1395

Reisijuht Shanghais elav ANNELI VILU, kogunud giid ja kohaliku elu asjatundja

25.03-31.03.2013

Hind 1695, erihind 1595

Avastamata KESK-HIINA: CHONGQING-DAZU-LESHAN-CHENGDU, SICHUANI EKSOOTIKA JA HIIDPANDAD

Reisijuht MARIA VISNAPUU,

16.02-23.02.2013

Hind 1495, erihind 1395

Reisijuht ANNELI VILU

02.03-09.03.2013, 09.03-16.03.2013 ja 16.03-23.03.2013

Hind 1495, erihind 1395

Keiserlik PEKING

Reisijuht orientalist TEET TOOME

11.03-17.03.2013 Hind 1495, erihind 1395

18.03-24.03.2013 Hind 1595, erihind 1495

25.03-31.03.2013 Hind 1695, erihind 1595

LÕUNA-HIINA müstiline loodus

Reisijuht ANNELI VILU

20.10-01.11.2012 ja 05.05-17.05.2013

Hind 2795, erihind 2695

Maiko Kyoto teemajas.
Foto: Argo Schneider

ERIHIND kehtib broneerimisel kuni 15.07.2012

Kõik reisid on algusega tallinnast ja sisaldavad täiuslikku reisi-programmi, head majutust 4**** hotellides, hommiku- ja lõunasööki, transporti kõikidel päevadel, eestikeelseid ekskursioone, vajalike sissepääsude.

ALBION REISID

helista 445 6009
kirjuta albion@albion.ee
vaata www.albion.ee

Mugavaid lennuühendusi pakub:

FINNAIR

Tekst ja pildid **SILVIA PÄRMANN**, Diivan

PÄRNU

Estravelleri terane maailmakajastaja, ajakirja Diivan peatoimetaja Silvia on põline pärnakas ja tema juba teab, mis seal linnas head on. Muide, tuleb välja, et parimad asjad on saadaval tasuta. Minge vaadake uue pilguga!

10

parimat asja
on tasuta

1 Elu nagu legendis

Pärnu rannast on laule kirjutanud Valgre, mahavõetavate puude kaitseks on seal nende külge inimesi aheldanud poliitik ja filmimees Mark Soosaar ning linnalegend räägib, et ühel keskmisest soojemal suvepäeval on rannas peesitanud korraga üle 18 000 inimese, mis on rohkem kui kolmandik Pärnu elanike arvust.

Päike, lained ja liiv on täiesti tasuta ja kui teil on olnud õnne sündida naisena, siis ei pea isegi mitte päevitusriiete kulutama – naisteplaaž on ikka veel alles, mis sest, et õiguskantsler Indrek Tederi hinnangul läheb see vastuollu soolise diskrimineerimise keelu ja liikumisvabaduse põhimõtetega, riivates lausa intensiivselt meeste liikumisvabadust.

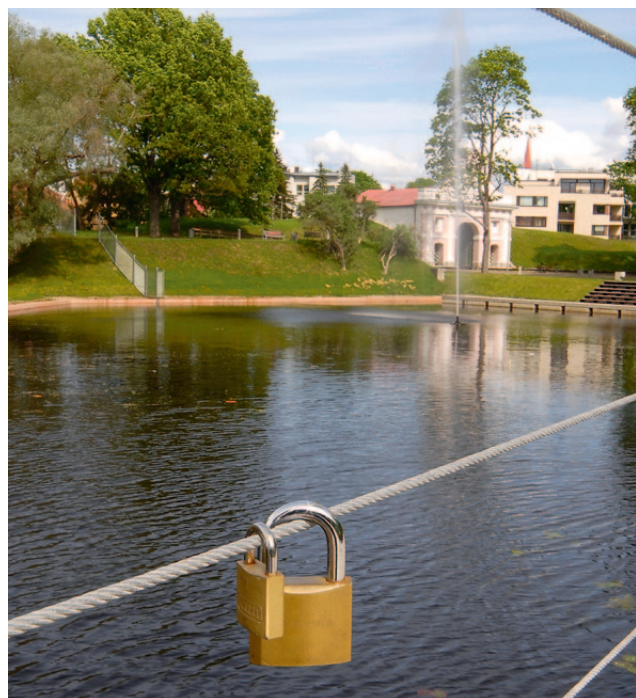

3 Promeneering Vallikäärus

Ülerahvastatud rannapromenaadi varjuline ja rahulik alternatiiv Pärnu Vallikäär võib kaldapervel kulgevate valgustatud teedega, üle vallikraavi kaarduva romantilise jalakäijate silla ja vallikraavi keskele rajatud Eesti kõrgeima purskkaevuga. Valli külje all on taastatud sepiroda, kus näeb päris seppa ja tema tegemisi, pärast saab kuumuse eest varjuda muldkindlustustevahelisse käiku või tõmmata hinge restaureeritud kunagise postimaantee algust tähistanud Tallinna värava all.

Lapsi ei pea kõige selle kultuuri ja ajaloo piinama, neile meeldib tõenäoliselt Vallikääru mänguväljak palju rohkem.

2 Siinmaa supelarhitektuur

Vaeste eestlaste linnaosast Ülejõelt pärit arhitekt Olev Siinmaa, kes Pärnu rannast elegantse kuurordi – ja oleme ausad, turistilõksu – löi, oleks vabalt võinud tubliks tiseriks jäädagi ning Pärnu hoopis teistsugust supelelu elada, kui Riiast võetud ilus ja ambitsioonikas naine poleks kategooriliselt nõudnud, et 30-aastane Olev arhitektiks õpiks.

Tema esimene töö linnaarhitektina, Pärnu tenniseklubi mänguplatside ja piirdeaia projekt, pole ehk kõige kõitvam, kuid edasi läks huvitavamaks.

Rannahotell, rannahoone, mudaravila, kõlakoda – kõigi nende juures on Siinmaa käsi mängus olnud. Tema tõi Pärnusse linna visiitkaardiks oleva moodsa funktsionalismi valgete vormide ja lamedate katustega.

Julgeima funkeramu tegi ta aga endale – see asub kesklinnas kohe Rüütli tänava alguses. Tänavateise otsas asuvas vanas apteegis on nüüd aga baar Aptek, kus Siinmaa projekteeritud letile toetudes saab limpsida jooke Amnesia, Reesus Positiivne või Siinmaa Uni, seda nüüd küll juba hindade eest, mida pärast tõesti halvaks unenäoks pidada tahaks. www.aptek.ee

4 Jalutuskäik muuli lõppu ...

Kui Katariina II kunagi Pärnusse muuli käskis ehitada, mõtles ta praktilise inimesena ennekõike sellele, et liiv sadamaalasse ei kuhjuks. Romantilised inimesed on ammu aru saanud, et Eesti pikim muul on suurepärase koht jalutuskäiguks päikeseloojangul (ilmselt isegi aiamata, et muuli ei ole sinna paigaldanud linna turismispetsialistid). Enne ligi kahe kilomeetri pikkust turnimist tasuks siiski kontrollida vee taset, et romantiline retk ei katkeks esimeste üleujutatud kivide juures.

... ja tagasi

Muuliromantika ainus nõrk koht on see, et pärast päikeseloojangul kajakatekisas tuletorni juures vahuveini joomist on ainus võimalus tagasi saada see maa uuesti läbi turnida. Aga vähemalt puudub võimalus ära eksida või õiget teeotsa otsides tülli minna.

5 Räimelõhn ja värsked maasikad

Pärnu turg pole üldse kehvem kui turistide täis Vahemere-äärsed kalaturud, kus letid täis kahtlaseid ja kummalisi elukaid, keda ainult pildistada julgeb.

Degusteerii värsked maasikad, mustikaid, herneid, hapukurke ja esimesi valgeid klaare ning hinga sisse tuttavalt turvalist räimelõhna.

6 Kunst kuulub rahvale: skulptuuride allee

Ei mingeid akendeta ruume, turvavaravaid ja piletikontrolle: 11 aasta tagustest esimestest Pärnu rahvusvahelistest skulptuuripäevadest jäi Rannaparki vedelema hulk teoseid, mille autoriteks Eesti, Soome, Jaapani, USA, Läti, Leedu, Islandi ja Prantsusmaa kunstnikud. 18 hetkeks alles olevat tööd on täiesti paras kogus kunsti ühte puhkusepäeva.

Artis Liigus | Pärnu Postimees

7 Tippспорт rannas

Ei saanud endale Helsingi jäähoki MM-i või Londoni olümpiamängude pileteid lubada? Pärnu rannas näeb tippporti jäähallist palju meeldivamas atmosfääris ja täiesti tasuta – isegi kui parasjagu mõnda võistlust käimas pole, on fanaatilised pallurid kohal päikesetõustust loojanguni ning nii mõnigi teismeline, kelle servidele sel suvel seenrõdult kaasa elate, viirvendab mõne aasta pärast suurvõistluse teleülekande ajal ekraanil.

8 Sumedas Pärnu augustiöös on asju

Parim võimalus hotelliarvest pääseda on Pärnusse sõita 11. augustil – sel ööl ei lähe keegi niikuinii magama.

Augustiunetus hoiab linna ärkvel juba kolmandat suve, ehkki Pärnu suveööd ongi liiga lühikesed, et neid lihtsalt maha magada!

www.augustiunetus.ee

9 Puhastus

Spaade hinnakirjad läbi loetud, on ainus ratsionaalne valik otsustada sisemise puhastamise kasuks. Kindlasti on hingele abi ka sellest, kui Eliisabeti kiriku külje all linna populaarseimas pitsakohas oma õhtud veeta, kuid tõhusam – umbes nagu 20 minutit turjamassaaži vs. 1,5 tundi üldmassaaži – on minna 1768. aastal valminud Jekateriina kirikusse teatri kõrval. Vene keisrinna Katariina II käsul ja rahastamisel ehitatud, on see stiilipuhtaim ja kõige rikkalikum barokk-kirik Eestis. Uhke ja reljeefne fassaadikujundus, koos kullatud tornikiivrit – siin on glamuuri palju rohkem kui Pärnu spaahotellides.

10 Kasum kirbuturul

Puhkus Pärnus võib olla ka tulutoov ettevõtmine, kui ülearused asjad kaasa pakkida ja seejärel Maire Aunaste korraldatud kirbuturul Pärnus kesklinna silla kõrval parklas ja kail laiali laotada. Kirbuturukaupmehest miljonäriks ei saa, pigem kogeb seal andmise kui teenimise rõõmu. Ja ehk ka 15 minutit kuulsust Aunaste uues telesarjas "Kirbuturu lood".

Lõpeta koonerdamine: mine vähemalt kinno või teatrisse!

Kirbuturul teenitud raha läbilöömiseks pakub Pärnu suvel mõistagi lõputult võimalusi. Ööklubide tuledele lisaks helendab sel suvel rannas Tallinna Katusekino noorema õe ekraan ning 2.–22. juulil on Pärnu jälle rahvusvahelise dokumentaal- ja antropoloogiafilmide festivali päralt.

Pärnu teatri Endla suvehooaeg lubab ära vaadata kõik talvel nägemata jäänud etendused, augusti lõpus toimub aga kolmandat korda rahvusvaheline teatrfestival "Monomaffia", mis jälle kord toob kohale nimekad monoteatrid, näiteks Norrast, Rootsist, Venemaalt ja Soomest.

www.rannakino.ee, www.chaplin.ee, www.endla.ee, www.monomaffia.ee

Päikese käes viibitud päev saab ja peabki olema muretu ning tervisele ohutu! Päikese toimel sünteesib inimese nahk D-vitamiini, mis on hea nii luustikule kui ka immuunsüsteemi toimimiseks.

Orto Solari päevitustooted on välja töötatud spetsiaalselt põhjamaise nahatüübi jaoks, võimaldades muretulult nautida suvist päikesepaistet nii Eestis kui kalõunamaade kuurortides ja kõrgmäestikes.

Rõõm päikesest!

www.orto.ee

Tekst ja pildid **SILVIA PÄRMANN**, Diivan

Aasia jetlag'ita

Sooja õhu, eksootiliste aroomide ja sõbralike naeratuste pärast ei pea Eesti pilvisest suvest reeturina kohe lennujaama poole tormama. Eesti spaad vannuvad, et see kõik on Eestis 365 päeva aastas olemas. Silvia Pärmann otsustas seekord Aasia lennupileti raha kokku hoida ja sõitis neid otsima.

Roiete ksülofon

Strand Spaa ja Konverentsihotell

On palju toredaid asju, mida saab teha 26 euro eest, kuid üllatavalt vähesed inimesed lasevad end selle raha eest bambuskeppidega togida, oli Strand Spaa ja Konverentsihotelli massöör Terje ühe käega mu seljale magusalt lõhnavat roosiõli valades ja teisega toeka bambuskepi järele haartes nukras häämingus.

Viimaste aastate trendihoolitsuseks on olnud hoopiski šokolaadimassaaž (29 eurot), ehkki igaühe praktiline meel peab tõrkuma mõistmast, miks valida see, kui palju odavam on võtta võtta klassikaline massaaž ja tahvel šokolaadi – lähene mine, mida ükski spaaterapeut või naisteajakiri küll miskipärast kunagi ei soovita.

Pigem konverentsihotellina tuntud Strandi spaa uuenes paar aastat tagasi, pääsemata küll oma basseini kuupmeetritelt ja saunade või hoolitsuste arvult Pärnu spaahiiglastele lähedale.

Strandis on kõik hallatava suurusega. (Ehkki saan kaardita hakkama Istanbuli Suurel turul ja Marrakechi *medina*'s, pole ma Tervise koridoridelabürinti kunagi läbinud vastutulijatel vähemalt kaks korda teed küsimata, kusjuures vastused ajavad ainult rohkem segadusse, sest ma ei oska soome keelt, veel vähem selle Turu murrakut.)

Strandi hoolitsuste nimekiri on küll Tervise omast lühem – vähem mudavanne ja rohkem Hiina rituaale ning Lääne-Aafrika võideid –, kuid seal tunnevad ennast hästi ka inimesed, kes pole tipporiienteerujad.

Hetkeni, kui Skandinaavia pensionäridega harjunud massöörid avastavad võimaluse suhelda kliendiga eesti keeles ja öelda asju, milleks muidu ilmselt üleliia tihti võimalust ei ole, näiteks: “Te olete ikka NII kondine!”

Ja nende sõnade kinnituseks rullus bambuskepp taas klöbinal üle mu roiete.

Peksa mind!

Oriental House Relaxing Studio

Ilmselt on Oriental House Relaxing Studio Tallinnas Kalamajas mu absoluutne lemmikkoht Eestis seetõttu, et Taist pärit massöörid on omandanud isegi inglise keelt vaid nii palju, kui hädavajalik kliendile selgeks tegemiseks, et aeg on teine külg keerata. Kogu keeleõppe arvelt kokkuhoitud energia on nad massaažiõpingustesse suunanud ja peab ka ütleva, et kui nad mõne tõsiseltvõetava probleemi avastavad, lendab vastuvõturuumist inimene appi suhtlema. Mis on minu meelest igati parem kombinatsioon, kui üks kunagi Grand Rose Spas tööl olnud perfektset inglise keelt rääkinud tailanna, kes kaela masseerides mu pea nii hoogsa raksatusega küljele keerab, et kõrvalruumis olnud sõbranna arvab siiani, et ta kuulis seda.

Oriental House'i minnes ei olnud seega vähi-

matki põhjust muretseda, et keegi kondiseks või isegi lihtsalt kõhnaks peaks. Tõmmu ja särava miniatuurse tailanna kõrval tundusin ma eriti suur ja sinakaslilla, nagu liiga pikaks ajaks sügavkül- mikusse unustatud kalkun energilise tibu kõrval.

Liiga pikka aega külmas ja pimedas kliimas olnud inimestele on Oriental House'il rida massaaže välja pakkuda, aga kui Tok Sen teraapia ei aita, siis ei aita tegelikult enam miski – see muudab reipaks isegi nõdalaid peaaegu magamata ja söömata riisipõllul rassinud mehed.

Tok tähendab haamerdama ehk toksima ja sen tähendab energiakanaleid, mis kulgevad piki keha, seda teraapiat kombineeritakse ülimõnusa õli- või kuuma ürdipallimassaažiga, mis on üks aromaatsemaid ja ökomaid protseduure maailmas.

756,757,758 ... lugesin väikseid puuhaamri lööke, mis mu seljal maandusid – otsekohesemat nime kui *tok sen* oleks ühele teraapiale ikka

raske välja mõelda –, ja tundsin rõõmu, et mul pole proteese, mis selleks ajaks juba ammu oleks puupulkade toksimise rütmis mööda salongipörandat ringi traavinud. Heli oli siiski võimsam kui löögijõud ning järgmisel päeval ennast lähemalt uurides leidsin sinikaid väga-väga palju vähem, kui mu seljale lööke maandunud oli.

Enesetunne oli aga ootamatult suurepärase ja vahepeal täiesti kadunud tegutsemistahe oli minu suureks rõõmuks jälle tagasi.

Terves kehas terve vaim Pühajärve Spa & Puhkekeskus

Tean, et mõistlik tegutsemisplaan olnuks minna psühholoogi juurde, mina suundusin Pühajärve Spa & Puhkekeskusse, kus bambuskepid juba kenasti nurgas mind ootamas olid.

Pühajärve spaa pole juba oma olemuselt kuigi hedonistlik paik, suurem osa inimesi piitsutab ennast seal ümber järve joostes või rullsuuskadel kihutades, isegi Skandinaavia pensionärid näevad seal välja nagu head maskeeringut kandev Norra suusakoondis.

Muidugi võiks energiat saada Eesti ühel parima reiki-tegija käest, minna piimavanni, minna piimavanni kahekesi koos – aga roiete vahel oma teed otsivad bambuskepid kõlavad kohe kuidagi paremini, eks ole?

On vist ütlematagi selge, et pärast sellist spaamaratoni jäi minu kõige sportlikumaks saavutuseks Pühajärvel Tornikohviku trepist üles ronimine. Seal, maalilise järve kohal, kus keldrikorruse massaažiõli pudelitele pakuvad arvukat konkurentsi viina-, rummi-, konjaki- ja veini-pudelite read, tellisin ma alustuseks kohvi ja siis suure pokaali veini. Tundsin, kuidas minust välja pekstud toksiidid mühinal tagasi tulid.

Naudi end: on juba hiljem, kui sa arvad, ütleb ka hiina vanasõna. Mis massöörid ütlevad, ei saa ma õnneks aru.

Aasia tuleb koju kätte

Strand SPA & Konverentsihotell

Massaaž bambuskeppidega (Hiina rituaal)
40 minutit 26 eurot
www.strand.ee

Oriental House Relaxing Studio

Tok Sen teraapia massaažiga 1,5 h 75 eurot
www.orientalhouse.ee

Pühajärve Spa&Puhkekeskus

Bambusemassaaž 60 minutit 36 eurot
www.pyhajjarve.com

PEAKOKK ON PARDAL

Globally Yours

Maailma parim toitlustus turistiklassis, erinevad maailma maitsed, aastate pikkune kogemus ja peakokk pardal...

Tunneme uhkust, et meil on maailma parim pardatoitlustus turistiklassis. Teiega koos üle laia ilma, Turkish Airlines!

turkishairlines.com

**TURKISH
AIRLINES**

Kairno Puniste www.kmzphoto.eu

Õpi Eestit tundma seiklussportides!

Seiklussport annab võimaluse saada Eestimaaga tuttavaks hoopis vahetumalt kui autoga sõites või isegi matkates. Võistluste lahe formaat laseb osaleda nii sporditipudel kui ka lihtsalt harrastajatel.

Eesti on võrratu riik selle poolest, et igas maakonnas on võimalik seiklusspordi võistlusrada planeerida nii, et osalejad saaksid sportides käia ka paikades, kuhu hiljem sõprade või perega tagasi minna. Nii püüavadki rajameistrid leida silmailu pakkuvaid kohti ning piirkondi ja objekte, kuhu enamik osalejaid pole kunagi sattunud.

Eesti seiklusspordiolümpiaks võib pidada 48 tunni kestavusvõistlust EXTAR 48h (Estonian XT Adventure Race), mis on Eestit tutvustav üritus nii kohalikele kui ka juba paljudele lähiriikidest tulnud seiklejatele. Selle aasta 17.–19. maini toimus XT Sporti korraldatud 48-tunnine seiklusmaraton juba kolmandat korda.

Tegevuspaigaks oli seekord Valgamaa, varasematel aastatel on seigeldud Põlva- ja Võrumaal. Liiguti ratastel, rulluiskeudega, jalgsi ja kanuudega, turniti Harimäe tornis ja Otepää seikluspargis. Oma piire kompama ja sõprade seltskonda nautima kogunes 31 kolmeliikmelist võistkonda Eestist, Lätist, Soomest ja Venemaalt. Neist kolme kogemused oleme allpool ka üles tähendanud.

Järgmisel aastal toimub EXTAR 48h võistlus 16.–18. maini Ida-Virumaal. Teiste seiklus- ja spordivõistlustega võib tutvuda XT spordi kalendaris aadressil www.xtsport.ee. Kohtume stardis!

Buduaar48

Kogenud naisvõistkond, 48 h võistlusel teist korda

Ainuüksi mõte võistlusele minna tekitas kehas adrenaliinipuhangu! Mida lähemale üritus jõudis, seda suuremaks läks isu osaleda ja ennast proovile panna, aga samas ka kartus tundmatu olukorra ees.

Füüsilisele pingutusele lisasid võrtsi kümnetunnine vihmasadu, lõputuna tunduvate mägede läbimine ratta seljas ja rulluisutamiskogemuse puudumine. Sellevõrra võimsama emotsiooni tekitasid aga päikesetõus aurava kuppelmaastiku kohal, viimase, Harimäele viinud tõusu lõpp ning sõprade tugevad ja usaldusväärsed käed Kääriku-Otepää vahel uisurongis tuisates. Superhead tiimikaaslased andsid jõudu juurde nii sõna otseses kui kaudses mõttes.

Kuigi oli ka väga raskeid hetki, võtab kogu võistluse hästi kokku kirjeldamatu joovastuse tunne viimasel jalgsietapil. Tundus täiesti uskumatu, et pärast 47-tunnist võistlust tegid keha ja vaim suurepäraselt koostööd – võtsime jooksuga neli punkti seitsmest. Finišeerides oli tunne ülev, võrreldamatu millegi senikoetuga! Adrenaliin, rahulolu ja puhas rõõm saavutatut üle!

KRISTEL SEILER (osales esimest korda)

Salomon Team

Kogenud seiklussportlased, esikohapretendendid

Meie meeskonna liikmetel on kümnekond aastat rahvusvaheliste multispordivõistluste kogemusi. Seepärast läksime tänavusele EXTAR 48h-le võidumõtetega, vaatamata tõsiasjale, et konkurentideks olid tugevad Vene, Läti ning Soome võistkonnad.

Võistluse esimese öö tegid raskeks külm, vihm ning tugev tuul. Olime rasketeks tingimusteks valmis ning võtsime neid mõõduva nähtusena. Ilm paraneski järgmisel päeval.

Teisele ööle plaanitud tunnine puhkus kujunes saatuslikuks, ärgates selgus, et olime maganud kaks korda kauem. Kuigi pikkade võistluste esimene reegel ei luba väikeste tagasilöövide puhul alla anda, jätkasime säästurežiimil, sest esikoht tundus käest libisevat.

Teine päev möödus võistlust nautides, mida sellise pika ürituse formaat ka võimaldab: paaritunnine uni, päike ning järjest tõusev temperatuur lubasid nii ratta- kui ka jooksuetappidel korralikku kiirust arendada ja hilisematele võitjatele mitmel etapil kanda näidata. Kuigi lõppkokkuvõttes jäi esikoht sel korral võitmata, lõpetasime võistluse selgelt positiivsete tunnetega.

RAIT PALLO

Kuuba Vabaks!

Seiklusspordi uustulijad, esimest korda 48 h võistlusel

Olles aasta tagasi sama kambaga läbinud 12-tunnise EXTAR-i, tundus loogilise jätkuna võtta sel aastal eesmärgiks läbida EXTAR 48h. Ettevalmistus sai avapaugu uue aasta alguses, kui astusime esimest korda sisse spinnigusaali, lisandusid kilomeetrid rulluisukudel.

Ürituse tegi ekstreemsemaks enne starti sadama hakanud vihm. Võiks ju arvata, et kõva vihmasadu 48-tunnise katsumuse alguses teeb meele mõruks, aga ringi vaadates võis näha ainult rõõmsaid nägusid.

Kui esimesed 24 tundi olid selja taga, tundus lõpp iga tunniga aina lähemal. Viimasel päeval lisas motivatsiooni ka töökaaslastest ja sõpradest fänniklubi, kes oskas tulla õigetes vaatekohtadesse ja meid raja ääres ergutada.

Meie EXTAR 48h kestis 47 h, 48 min ja 5 sekundit: kokku umbes 140 km rattasõitu, 23 km rulluisutamist, 30 km kanuusõitu, 55 km jalgsi orienteerumist, 9 h vihma, 3 h und, mõnusat eneseületust nii vaimselt kui ka füüsiliselt, vesiville, kangeid jalgu, kaotatud 15 700 kcal, kuid kokkuvõttes siiski meeletult positiivset emotsiooni. See ongi EXTAR 48h.

TAUNO SASMIN

Tule sisusta suvi Eesti Ajaloomuuseumi Suurgildi hoones!

Muuseum on avatud E-P kell 10-18
Näitused:
Püsiekspositsioon „VISA HING.
11 000 aastat Eesti ajalugu“
Eesti Ajaloomuuseumi ja
Muinsuskaitseameti näitus
„Vettpidavad allikad.
Keskaegne leid Tallinna lahest.“
Väliekspositsioon „Ajaloo käik“
Börsi käigus ja „Ajaloo nägu“
sisehoovis.

Pilet 5 €,
sooduspilet 3 €

Näitus „Vettpidavad allikad. Keskaegne leid Tallinna lahest.“

Avatud Suurgildi hoone väikses saalis 20.06.2012-26.02.2013

Fotol üks Tallinna lahe leiu haruldastest noatuppudest 13. sajandi lõpust.

EESTI AJALOOMUUSEUM SUURGILDI HOONE

Address: Tallinn, Pikk 17

Telefon: 6411630
post@ajaloomuuseum.ee
www.ajaloomuuseum.ee

EESTI AJALOOMUUSEUM

Kuldkaart

- Eelisjärjekorras teenindus
- Soodustused Estraveli teenustasudest
- Boonuspunktid Estraveli kaudu tehtud tellimuste eest
- Eripakkumised ja soodustused partnerfirmadelt

Haust

Haust on Norra kvaliteetrõivamark, mis on kolmeteistkümne tegevusaasta jooksul saavutanud Skandinaavias suure populaarsuse. Kaubamärgi loojateks on abielupaar Janne ja Kristoffer Haust, kellest esimene on ka peadisainer. Hausti rõivad on naistele, kes väärtustavad kõrget kvaliteeti, praktilisust ja isikupära. Rõivaste valmistamisel on kasutatud kangaid, mis vastavad Euroopa kõrgematele standarditele.

Kollektsiooni kuuluvad nii klassikalised kostüümid kui mugavad tänavarõivad, pakutakse jakke ja mantleid, pidulikke kleite, kudumeid, pükse ning aksessuaare. Kaubamärgi eeliseks on skandinaaviapäraseid lõiked ja suurusüsteem, samuti kliimat arvestav disain. Haust asub Tallinnas Foorumi keskuses, Narva mnt 5. Vaata ka www.haust.no.

10% soodustus kõigilt ostudelt.

Juuste akadeemia

Juuste Akadeemia pakub nüüd ka Eestis ainulaadset uuringut, mis annab teavet, kuidas saada endale tugevamaid ja tervemaid juukseid, korras peanahka, peatada juuste väljalangemist jms. Abi saab ka peanaha probleemidele, nagu kõõm, sügelus, punetus ja ekseemid. Juuksejuure uuring võimaldab selgust saada, mis toimub peanaha sees rakude tasandil, millised tegurid mõjutavad juuste ja peanaha olukorda ning kuidas neid probleeme lahendada. Meetod on alguse saanud Soomest ja selle tulemuste põhjal on välja töötatud erinevad raviprotseduurid, mida Juuste Akadeemia Juukseravikeskuses pakutakse. Akadeemia Juukseravikeskuse juures asuvas apteegis on esindatud üle 25 firma toote šampoonidest juukseõlideni. Juuste Akadeemia Juukseravikeskus asub Tallinnas Liivalaia 30, www.juusteakadeemia.ee.

10 % soodustus juuksejuure ja peanaha uuringutest ja Bemer'i magnetteraapia protseduuridest.

Juustukuningad

Juustukuningate kaupluste valikus on peamiselt Hollandi juustud, näiteks kuulsad Hollandi Gouda juustud, maitsvad kitsejuustud, põnevate maitseainetega nagu nõgese-, tšilli-, trühvli-, pesto-, küüslaugu- ja lambaläätsesega maitsestatud kollased kerad; kuulus Rotterdam Old, Purmeri ja Talujuustud vanuses neljast nädalast kuni viie-kuue aastani. Lisaks laieneb järjest ka Prantsusmaa, Šveitsi, Hispaania ja Inglismaa juustude valik.

Lisaks 78 sorti juustule pakuvad kuningad ka sobivaid kastmeid ja moose, pähkleid ja snäkke, veine ning kvaliteetseid aksessuaare juustuhöövlistest ja -riividest fondüdeni. Valik on kuninglik, aga hinnatase sõbralik, keskmiselt 10–15 eurot kilogrammi.

Juustukuningad asuvad Rotermanni kaubamaja aatriumi 1. korrusel ja Nõmme turul ning www.juustukuningad.ee ja www.facebook.com/juustukuningad.

10% soodustus kõigilt ostudelt.

estravel

Põhjuse leiab alati!

24 h reisiabi 626 6266

estravel@estravel.ee

www.estravel.ee

Estraveli laevapiletite ostukeskkond internetis - lihtne ja soodne!

estravel.laevapiletid.ee

Autoga Soome!

2 reisijat ja auto ülevedu al 48 € / suund.

Päevaks Stockholmi!

Kruisi alates 31 € / reisija.

Lihtne!

The screenshot shows the website **estravel.laevapiletid.ee**. The main heading is "Soodsad laevapiletid Estravelist". Below this, there are search filters for "Suund" (One way / Return), "Minek" (Tallinn - Helsinki) with a date of 01.02.2011, and fields for "Täiskasvanu", "Lisareisij", and "Ei ole sõitjat". A prominent blue button says "Otsi pileteid". To the right, there are tabs for "Piletid", "Tingimused", and "Aid". Below the search area is a map of the Baltic Sea region with orange markers. On the right side, there is a "Ainult 4 sammu" (Only 4 steps) section with a numbered list: 1. Vali väljumine, 2. Lisa teenused, 3. Sisesta reisijate andmed, 4. Täida broneeringu eest inimloomingas... ja sõida!

puhkuseks valmis

IXUS 125HS
219€

IXUS 500HS
289€

PowerShot G1X
699€

Juunis Canon
fotokaga kingiks
EURO2012
palli replika

ON seda väärt.

Kes juba käinud, need teavad selle erilise linna poolt pakutavate emotsioonide ja mälestuste tegelikku väärtust.

Tallinn-Veneetsia. Kiired otselennud kaks korda nädalas.

 ESTONIAN AIR

www.estonian-air.ee